

TARTU VALLA

KUUKIRI

AASTAST 1996

LK 13

Mida toob Tartu 2024 Tartu valda?

LK 4

Lähte Ühisgümnaasiumi
uue hoone projekt

LK 10

Tabivere Saunapäev

LK 11

Vudila Hõbekala
Kaiavere järvel

LK 14

Tõuksid on tagasi
teedel ja tänavatel!

25 aastat TARTU VALLA KUUKIRJA
TARTU VALLA kokku 277 numbrit

KUUKIRI

Kogume kokku vanavanemate mälestused!

Kuukirja sünnipäeva puhul teen üleskutse Tartu valla elanikele koguda oma vanemate ja vanavanemate mälestusi nii tekstide kui ka fotode näol. Lugusid ja fotosid võib saata Kuukirja toimetuse e-posti aadressile kuukiri@tartuvald.ee. Samuti võid anda toimetusele märku, kui vajad mälestuste kogumisel abi.

Kuukirjas avaldatakse eelmisel kuul valda sündinud ja meie seast lahkunute andmeid. Lehte lisatakse nende laste nimed, kelle vanemad on vallale nime avaldamiseks andnud loa.

Toimetusel on õigus vajadusel tekstidele teha keelekorrektuuri.

Kõige uuemad uudised Tartu vallas toimuvast leiad Tartu valla kodulehelt ning Tartu valla või Kuukirja Facebooki lehtedelt. Ära unusta alla laadida Tartu valla äppi! Äpi kaudu saab vallale edastada oma mõtteid ja teavitada parandust vajavatest objektidest.

Skanni QR-kood
Tartu valla äpi
allalaadimiseks!

Väljaandja: Tartu Vallavalitsus ja Volikogu

Toimetaja: Katrin Sisask
Tel. 5627 0280
e-post: kuukiri@tartuvald.ee

Küljendus: Katrin Sisask, Ekas OÜ

Tartu valla Kuukiri ilmub tasuta.
Kuukirja saab elektrooniliselt lugeda valla koduleheküljel aadressilt:
tartuvald.ee/tartu-valla-kuukiri
või ajakirjana Issuust:
issuu.com/tartuvallakuukiri

- Aprilli Kuukirjas avaldatavaid kaaskirju ja reklaame ootab toimetus **4. maini**.
- Jälgi Kuukirja tegemisi ka Facebookis: Tartu Valla Kuukiri
- Oled huvitatav ettevõtte Tartu vallas või tead inimest või tegu, mis väärriks kajastust? Saada vihje Tartu valla Kuukirjale!

Trükk: AS Ecoprint, Tiraaž: 6000

JAANUARIST ON MUUTUNUD VALLAVALITSUSE JA TEENINDUSPUNKTIDE VASTUVÕTU AJAD!

Tartu Vallavalitsus

Haava tn 6, Kõrveküla alevik, Tartu vald, 60512 Tartumaa.

Kodanike vastuvõtt T kell 8.00–12.00 ja 12.30–18.00.
Tel. 510 6363, **e-post:** tartuvald@tartuvald.ee

Tabivere teeninduspunkt

Seoses Tabivere lasteaia rekonstrueerimistöödega toimub alates jaanuarist Tabivere teeninduspunktis kodanike vastuvõtt Tabivere Rahvamajas (Tuuliku 10, Tabivere alevik, Tartu vald, 49127 Tartumaa).

Tartu Vallavalitsuse HAP spetsialist Endla Suvi vastuvõtt K ja N kell 8.00–16.30 (lõuna 12.00–12.30) ja R kell 8.00–12.00. **Tartu Vallavalitsuse sotsiaaltööspsialist Triin Vaino** vastuvõtt T kell 8.30–12.00.
Tel. 525 4948, **e-post:** tabivere@tartuvald.ee

Laeva teeninduspunkt

Väänikvere tee 8, Laeva küla, Tartu vald, 60608 Tartumaa.

Kodanike vastuvõtt T kell 13.00–16.30.
Tel. 5302 6608, **e-post:** laeva@tartuvald.ee

Piirissaare teeninduspunkt

Valla, Tooni küla, Tartu vald, 62603 Tartumaa.
Vastuvõtt T kell 9–10, muul ajal kokkuleppel
e-post: toomas.lindjärv@tartuvald.ee,
piirissaare@tartuvald.ee, **Tel.** 529 4630

15.03.2023 vallavolikogu istungil vastu võetud otsused ja määrused

Kadri Linamägi, Tartu valla personali- ja dokumendihalduse spetsialist

MÄÄRUS

Määrus nr 4 – Tartu Vallavolikogu 25.04.2019 määruse nr 11 „Korteriühistute toetamise kord“ muutmine
§ 1. Tartu Vallavolikogu 25.04.2019 määruse nr 11 „Korteriühistute toetamise kord“ § 1 lõiget 2 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(2) Toetuse eesmärk on kortermajade õuealade korrastamine, jäätmete liigiti kogumise edendamine, hädaolukordadeks ja rohepöördeks valmisoleku parendamine ning sellega valla elukeskkonna parandamine ja atraktiivsemaks muutmine.“

§ 2. Tartu Vallavolikogu 25.04.2019 määruse nr 11 „Korteriühistute toetamise kord“ § 1 lõiget 4 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(4) Toetust on võimalik taotleda nende kortermajadega seotud tegevusteks, mis on taotluse esitamise hetkel vanemad kui 7 aastat. Toetust elektrigeneraatori ühenduste ehitamiseks ja elektrigeneraatori ning elektri-auto laadimisjaama paigaldamiseks on võimalik taotleda kõigi kortermajade jaoks.“

§ 4. Tartu Vallavolikogu 25.04.2019 määruse nr 11 „Korteriühistute toetamise kord“ § 7 lõiget 4 muudetakse ja lisatakse 5. punkt järgmises sõnastuses:

„(5) eelistatud on taotlejad, kes viimase kolme aasta jooksul pole toetust saanud.“

§ 5. Tartu Vallavolikogu 25.04.2019 määruse nr 11 „Korteriühistute toetamise kord“ § 11 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„§ 11. Aruandlus

(1) Toetuse saaja on kohustatud esitama tehtud tööde kohta aruande (edaspidi aruanne) ja kuludokumendid (arved ja nende tasumist tõendavad dokumendid) hiljemalt toetuse andmisele järgneva aasta 1. detsembriks.

(2) Vallavalitsusel on õigus pikendada aruande ja kuludokumentide esitamiseks sätestatud tähtaega, kui planeeritud tööd on teostatud või lõpetamisel, kuid mõjuval põhjusel ei ole kuludokumente võimalik õigeaegselt esitada.“

§ 6. Tartu Vallavolikogu 25.04.2019 määruse nr 11 „Korteriühistute toetamise kord“ lisa 1 muudetakse ja keh-

testatakse uues sõnastuses.

Toetatavad tegevused:

1. jäätmemaja ehitamine arvestusega, et jäätmemaja mahutab vähemalt segaolmejäätme-, paberi- ja kartongi-, biojäätme- ning pakendimahuti;
2. jäätmete süvakogumismahuti (maalune ja maapealne) paigaldamine korraldatud jäätmeveoga hõlmatud jäätmeliikidele. Juhul, kui paigaldatakse ainult segaolmejäätmemahuti, peab hiljem olema sinna kõrvale võimalik paigaldada paberi- ja kartongi-, pakendi- ning biojäätmemahuti;
3. kortermaja parkimisplatsi korrastamine või parkla ehitamine või laiendamine;
4. kortermaja puukuuri ehitamine või korrastamine;
5. rattaparkla või rattahoidja ehitamine;
6. elektrigeneraatori ühenduse ehitamine kütte- ja veesüsteemidele;
7. elektrigeneraatori soetamine (abikõlblik ainult koos ühenduse ehitamisega);
8. elektri-auto laadimisjaama paigaldamine.

OTSUSED

Otsus nr 17 – Omafinantseeringu tagamine

Tagada Maarja-Magdaleena vee- ja kanalisatsioonirajatiste rekonstrueerimise KIK-i veemajanduse programmi projekti omaosaluse rahastamine summas kuni 769 164,35 eurot, sh kuni 384 582,18 eurot 2024. aastal ja kuni 384 582,17 eurot 2025. aastal, tingimusel et projekti omaosaluse eest emiteeritakse Tartu vallale aktsiaid AS Emajõe Veevõrk aktsionäride lepingus näidatud tingimustel.

Otsus nr 18 – Omafinantseeringu tagamine

Tagada Äksi vee- ja kanalisatsioonirajatiste rekonstrueerimise KIK-i veemajanduse programmi projekti omaosaluse rahastamine summas kuni 508 992,00 eurot, sh kuni 254 496,00 eurot 2024. aastal ja kuni 254 496,00 eurot 2025. aastal, tingimusel et projekti omaosaluse eest emiteeritakse Tartu vallale aktsiaid AS Emajõe Veevõrk aktsionäride lepingus näidatud tingimustel.

ritakse Tartu vallale aktsiaid AS Emajõe Veevõrk aktsionäride lepingus näidatud tingimustel.

Otsus nr 19 – Vallavara omandamine
Omandada Tartu valla munitsipaalomandisse Tartu vallas Raadi alevis asuv Astelpaju tänav L4 katastriüksus (katastriüksuse tunnus 79601:001:2442, kinnistusraamatu nr 261604, pindala 7246 m², 100% transpordimaa) hinnaga 36 230 eurot.

Otsus nr 20 – Tartu valla valimiskomisjoni liikmete nimetamine

Nimetada Tartu valla valimiskomisjoni liikmed alljärgnevalt:

Esimees: vallasekretär kohaliku omavalitsuse volikogu valimise seaduse § 14 lg 4 alusel.

Liikmed: Tõnu Vesi, Triin Vaino, Doris Grünvald, Kairi Kaeval.

Asendusliikmed: Tatjana Obuhova, Margus Hendrikson.

Järgmine volikogu istung toimub 19.04.2023 algusega 16.00.

Istungi otseülekannet on võimalik vaadata volikogude infosüsteemis VOLIS. Istungit saab järelvaadata YouTube'i kanalis Tartu Vallavolikogu.

Volikogu istungite materjalid on avalikult kättesaadavad veebis:

tartuvald.ee/et/volikogu-istungite-materjalid.

TARTU VALLA KAUNIS KODU 2023

Anna meile teada mõnest kaunist kodust Tartu vallas hiljemalt **30.aprill**

Teeme oma kodu või ettevõtte ümbruse korda!

Kandideeri ise või esita mõni Sulle teada olev kaunis objekt konkursile!

Täpsemad tingimused www.tartuvald.ee/kauniskodu2023

Tartu valla korteriühistute toetus

Jana Serpak, Tartu valla projektispetsialist

Tartu valla korteriühistutel on jälle võimalik taotleda toetust kortermajade õuealade korrastamiseks, jäätmete liigiti kogumise edendamiseks, hädaolukordadeks ja rohepõördeks valmisoleku parendamiseks ning sellega valla elukeskkonna parandamiseks ja atraktiivsemaks muutmiseks.

Toetust on võimalik taotleda nende kortermajadega seotud tegevusteks, mis on taotluse esitamise hetkel vanemad kui 7 aastat. Toetust elektrigeneraatori ühenduste ehitamiseks ja elektrigeneraatori ning elektriauto laadimisjaama paigaldamiseks on võimalik taotleda kõigi kortermajade jaoks. Toetuse taotlejaks võib olla Tartu valla kolme või enama korteriomandiga korteriühistu või kaks või enam korteriühistut, kus kokku on kuus või enam korteriomandit (edaspidi taotleja).

Toetuse suuruseks on kuni 50% kavandatud töö kogumaksumusest, kuid mitte rohkem kui 4000 eurot ühe taotleja kohta või 4500 eurot iga ühistaotluses osaleva korteriühistu kohta. NB! Eelistatud on taotlejad, kes viimase kolme aasta jooksul pole toetust saanud.

Toetatavad tegevused:

- jäätmemaja ehitamine arvestusega, et jäätmemaja mahutab vähemalt segaolmejäätme-, paberi- ja kartongi-, biojäätme- ning pakendimahuti;
- jäätmete süvakogumismahuti (maalune ja maapealne) paigaldamine korraldatud jäätmeveoga hõlmatud jäätmeliikidele. Juhul, kui paigaldatakse ainult segaolmejäätmemahuti, peab hiljem olema sinna kõrvale võimalik paigaldada paberi- ja kartongi-, pakendi ning biojäätmemahuti;
- kortermaja parkimisplatsi korrastamine või parkla ehitamine või laiendamine;
- kortermaja puukuuri ehitamine või korrastamine;
- rattaparkla või rattahoidja ehitamine;
- elektrigeneraatori ühenduse ehitamine kütte- ja veesüsteemidele;
- elektrigeneraatori soetamine (abikõlblik ainult koos ühenduse ehitamisega);
- elektriauto laadimisjaama paigaldamine.

Toetuse saaja on kohustatud esitama tehtud tööde kohta aruande ja kuludokumendid hiljemalt toetuse andmisele järgneva aasta 1. detsembriks.

Korteriühistute taotlusvoor on taas avatud!

Tartu valla korteriühistud saavad taotleda toetust
3. aprillist – 10. maini 2023

Lisainfo:
Projektispetsialist Jana Serpak
5218 415, jana.serpak@tartuvald.ee
või www.tartuvald.ee

Korteriühistute toetamise taotlusvoor on avatud 10. maini.

Taotlused tuleb esitada SPOKU keskkonnas.

Rohkem infot leiad Tartu valla kodulehelt

<https://tartuvald.ee/et/korteriuhistute-toetamine>

Lisainfo:

Projektispetsialist Jana Serpak, tel 5218 415, e-posti aadress: jana.serpak@tartuvald.ee
Ehitusspetsialist Ergo Nõmme, tel 5267 983, e-posti aadress: ergo.nomme@tartuvald.ee

Lähte Ühisgümnaasiumi uue hoone projekt on valmis!

Estrit Aasma, Tartu valla kommunikatsioonispetsialist

Lähte Ühisgümnaasiumi uue hoone projekt valmis Kauss Arhitektuur OÜ ja Projekt O2 OÜ (projektijuht Lauri Naaber) koostöös. Hoone arhitektuurse lahenduse autorid on arhitektid Kristiina Aasvee ja Allan Pilter. Väliala lahenduse on loonud maastikuarhitektid Terje Ong ja Elina Õunsaar (OÜ Tajuruum).

Projekteerimise leping sõlmiti 3. detsembril 2021. a. maksumusega 409 000 eurot (341 000 + käibemaks), mis finantseeriti valla eelarvest. Maja ehituseks ootab vald aga struktuurivahendite meemete avanemist, sest ainult valla eelarve toel ei ole võimalik projekti realiseerida. Senine Lähte kooli B-korpus ja täna-

sed garderoobi- ning muud ruumid lammutatakse, põhjaliku rekonstrueerimise läbib klassitsistlik peahoone (A-korpus), millega seotakse uus hooneosa. Uue hoone projekti aluseks oleva arhitektuurivõistluse tööga on võimalik tutvuda: <https://www.kauss.ee/projektid/lahte-uhisgumnaasium>

Vallavanem Jarno Laur avab Lähte Ühisgümnaasiumi uue hoone projekti tagamaid: „Lõpusirgel on järjekordne koostöö Kauss Arhitektuur arhitektidega, mille tulemusena peaks tekkima väga kaasaegne õpikeskkond Lähte gümnaasistidele ja kolmanda kooliastme õpilastele. Pean oluliseks ka seda, et Lähel tekivad oma ruumid muusikakoolile, mis kindlasti viib ka huvihariduse uuele tasemele. Midagi uut on blackbox-tüüpi ruum ja mõnelegi kultuurimajalegi silmad ette

tegev koolimaja aatrium. Saame uue koolimajaga tegelikult ka kogukonna ja kultuuritegemise ruumid“.

„Väliala lahendus on tihe ja detailirohke, pakkudes võimalusi eri vanuses lastele nii õuesõppeks kui ka liikumiseks ja mängimiseks. Luuakse juurde täiendavaid mänguväljaku alasid, õuesõppeklass ja muid õuetegevusi võimaldavaid kvaliteetseid väliruumi alasid. Lahendatakse ära ka jalgrataste parkimise võimalused hoone lähiumbruses ja vabastatakse kooliõu autodest. Koolimaja juurde saab edaspidi teenindav transport ja invatransport, muu liiklus/parkimine viiakse koolihoonest kaugemale. Koolimaja ette tekib avar väljakuruum erinevate õuesündmuste/aktuste korraldamiseks. Olemasoleva kõrghaljastuse osa säilitatakse nii palju, kui ehitustegevus seda võimaldab,“ kom-

menteeris vallaarhitekt Egle Nõmmoja.

„Oleme jälle liikunud sammukese edasi Lähte kooli õpilaste ja õpetajate unistuste täitumise suunas, valminud on koolihoone projekt. Lisaks kaasaegsetele sisetingimustele vanas majas lisandub uus õppekorpus, mis sisaldab tervet rida uusi õppeklasse, suurt avatud aatriumiga aulat ning sööklad. Täituvad õpilaste unistused lifti ja isikliku kapi näol, rääkimata õpilasesinduse ruumidest ja vaikusetubadest. Õpetajad saavad endale puhkeruumi. Kooli välisruum muutub autovabaks ja võimaldab mitmekesist liikumist. Loodame, et ehitust ei pea väga kaua ootama,“ on kooli direktor Üllar Loks optimistlik.

Lähte Ühisgümnaasiumi uue hoone projekti esitlemine toimus 17. märtsil kell 14.00 koolimajas.

Lasteaiakohtade komplekteerimine on alanud!

Estrit Aasma,

Tartu valla kommunikatsioonispetsialist

Tartu Vallavalitsus on liitunud haridusteenuste haldamise infosüsteemiga ARNO, süsteemi kaudu komplekteeritakse lasteaedade rühmad ARNO süsteemis olevate andmete alusel. Valla lasteasutustesse on õigus lasteaiakohta saada lapsel alates pooleteise aasta vanusest, kui lapse ja vähemalt ühe vanema elukoht on rahvastikuregistri järgi Tartu vald.

Sellel aastal jagab Tartu Vallavalitsus lasteaiakohti kahe masskomplekteerimisega. Esimese masskomplekteerimine toimus 11. aprillil. Teine masskomplekteerimine toimub vahemikus 25. aprill kuni 27. aprill.

Kui olete esitanud lasteaiakoha taotluse, siis teade lasteaiakoha pakkumise kohta edastatakse automaatselt lapsevanema e-postile. Lapsevanem saab lasteaiakoha pakkumise ARNO süsteemis kinnitada või tagasi lükata 14 päeva jooksul. Kui lapsevanema taotluses sobivat kohta pakkuda ei ole, siis teadet ei tule.

Lasteaedade direktorid komplekteerivad üksikuid lasteaiakohti ka õppeaasta jooksul.

Juhul, kui Teil on küsimusi seoses lasteaiakoha taotlustega, palun pöörduge Tartu Vallavalitsuse poole:

Haridusspetsialist Ene Liivamägi tel 526 8895, e-posti aadress ene.liivamagi@tartuvald.ee

16. märtsil peeti Tartu valla Lusikapidu

Estrit Aasma,

Tartu valla kommunikatsioonispetsialist

Fotod: Kättrin Sisask

16. märtsil peeti eelmise aasta viimasel kvartalil sündinud laste Lusikapidu. Kõrveküla Põhikooli aatriumisse oli kutsutud 53 last koos vanematega.

Traditsiooniks on saanud, et Tartu vallavanem Jarno Laur annab igale väiksele kodanikule mälestuseks nimetunnistuse ja hõbelusika. Lisaks sellele saavad lapsed raamatu „Pisike puu“, mida käesoleval peol andis üle Kõrveküla Raamatukogu direktor Hele Ellermaa.

Õnne ja edu kõigile lastele ja nende vanematele!

Kõik, kes ei saanud peol osaleda – Teie laste nimetunnistused ja hõbelusikad ootavad Teid Tartu Vallavalitsuse kantseleis Kõrvekülas.

Peol tehtud fotosid on võimalik alla laadida lingilt, mida vanematele lusikapeol jagati.

Laeva-Valmaotsa kergliiklustee ehitus

Estrit Aasma, Tartu valla kommunikatsioonispetsialist

Tartu valla, Laeva valla ja Piirissaare valla ühinemislepinguga kokku lepitud Laeva-Valmaotsa kergliiklustee ehitus on alanud. Kergliiklustee rajatakse Laeva külas Ankruteest kuni Rootsi bussipeatuseni.

„Kergtee rajamine lükkus mõned aastad edasi, kuna ehitus läheb esialgsetest hinnagutest oluliselt kallimaks ja seetõttu oli väga oluline toetusraha saamine. Õnneks on tänaseks kõik ettevalmistused tehtud, töövõtjaga leping sõlmitud ja saame ehitusega pihta hakata,“ lisas arendusosakonna juhataja Tarmo Raudsepp.

Tartu Vallavalitsus sai kergliiklustee ehitamiseks toetust „Kohaliku omavalitsuse investeringud jalgratta- või

Foto: Maa-Ameti fotoladu

jalgteedesse“ meetmest.

Ehituse maksumus on 476 220 eurot. Töid teostab JBS Infra OÜ, ehitus-

järelevalvet teostab OÜ Tarindiproff. Ehituse valmimise tähtaeg on 30.11.2023.

Vallavalitsus kutsub küla-koosolekule

Tõnis Tõnissoo, Tartu valla arendusnõunik

Eelmisel aastal võeti vastu Tartu valla arengukava 2022–2030. Selleks, et üle vaadata senised arengud ja täpsustada edasisi tegevusi, korraldab Tartu Vallavalitsus erinevates piirkondades üle valla külakoosolekud. Ootame inimesi

koosolekutele rääkima piirkonna rõõmudest ja muredest, ootustest ja vajadustest. Nii saame kõik koos kavandada järgmised sammud, et Tartu vald oleks parim koht elamiseks ja tegutsemiseks.

PIIRKONDADE KOOSOLEKUTE TOIMUMISAJAD

KUUPÄEV	KELL	PIIRKOND	ASUKOHT
15. mai	17.00–19.00	Raadi piirkond	Raadi Lasteaed
16. mai	17.00–19.00	Kõrveküla piirkond	Tartu Vallamaja
17. mai	18.00–20.00	Äksi piirkond	Jääaja Keskus
22. mai	17.00–19.00	Tabivere piirkond	Tabivere Rahvamaja
23. mai	17.00–19.00	Laeva piirkond	Laeva Kultuurimaja
24. mai	17.00–19.00	Lähte piirkond	Lähte Noortekeskus
25. mai	17.00–19.00	Vedu piirkond	Vedu Raamatukogu
29. mai	17.00–19.00	Maarja-Magdaleena piirkond	Maarja-Magdaleena Rahvamaja
30. mai	17.00–19.00	Tammistu piirkond	Tammistu Raamatukogu-Külakeskus
17. juuni	Piirissaare üldkogu ajal	Piirissaar	Piirissaar

Tartu valla toidutootjad

Hea Tartu vallas tegutsev toidutootja - anna meile endast märku!

Lisainfo:
www.tartuvald.ee

Hea Tartu vallas tegutsev toidutootja, anna meile endast märku!

Kogume infot toidutootjate kohta, kes tegutsevad Tartu vallas ja kelle toodangut nii vald kui ka vallaelanikud soetada võiksid.

Anna meile endast märku:
Kadri Leetsaar
tel 57494799
e-post
kadri.leetsaar@tartuvald.ee

Tartu valla ettevõtjate kevadkohtumine-seminar

Elo Mets, Tartu Ärinõuandla

Tartu vald koos Tartu Ärinõuandlaga kutsub ettevõtjaid ja ettevõtlushuvilisi kevadkohtumisele, kus antakse ülevaade Tartu valla arengute planeerimisest, tutvustatakse Tartu Ärinõuandla teenuseid, räägitakse energia kokkuhoiust ning arutatakse päevakajalisi küsimusi.

Kohtumine toimub neljapäeval, **11.mail kell 16.00–18.30** Tartu Vallavalitsuses, volikogu saalis (Haava tn 6 Kõrveküla).

KAVA
Sissejuhatus, Tartu valla arengukavaga tutvumine.

Tartu Ärinõuandla teenused ettevõtjatele, sh nii alustavale kui ka tegutsevatele ettevõttele – Jan Läät, Tartu Ärinõuandla juhataja.

Kuidas teha vähemaga rohkem? Räägime protsessidest – Karl Viio, Tartu Ärinõuandla konsultant ja EASi Digitaliseerimise meistriklassi mentor.

Energiajuhtimise korraldamine ettevõttes, edukad näited – ettekande teeb ja arutelu juhib Ülo Kask, Tartu Regiooni Energiaagentuuri (TREA) energeetikaekspert.

Kohv, suupisted.

Palun registreeri oma osalemise hiljemalt 9. mail Tartu valla veebilehel www.tartuvald.ee.

Raadi endisest lennuvälja piirkonnast saab looduskeskne linnak

Reterra Estate

Kinnisvaraarendaja Reterra Estate koostöös Tartu Vallavalitsusega korraldab Raadi alevis asuvate Rannaste, Kingu, Nuka ja Variku maa-alade planeeringuvõistluse, mille võitis arhitektuuribüroo Molumba. Võidukavandi kontseptsiooni järgi tekib Raadile nutika arhitektuuriga looduskeskne linnak, kus jagub ruumi inimestele, loomadele, lindudele, putukatele ja taimedele.

Reterra Estate juhatause esimees Reigo Randmetsa sõnul on ettevõtte Raadi piirkonnas uusi kodusid arendanud ja ehitanud juba üle viie aasta. 2021. aasta lõpus valmis ca 250 uut kodu Raadiraja tänaval, millele on lisandumas peagi ligi sada korterit Kaupmehe tänaval ja juba mõne aasta pärast paarsada korterit Ermi tänaval.

„Oleme Tartu vallas tugevalt kanda kinnitanud ja jätkame ERMi lähiümbruses arendamist ka aastate pärast, rajades Raadi Looduspargi kõrvale paarikümne hektari suurusele maa-alale tervikliku elurajooni, mis lisaks kaasaegsele arhitektuurile hakkab jälgima keskkonnanahoiu ja jätkusuutlikkuse põhimõtteid. Hetkel käivad ettevalmistused koos arhitektide ja Tartu vallaga detailplaneeringu menetluse alustamiseks ja loodame

Foto: Molumba

veel selle aasta sees jõuda planeeringu algatamiseni,“ lisas Randmets.

Uue elukvartali üheks tugevuseks on kindlasti looduslähedane asukoht kohe Tartu linna külje all. Tartu kesklinn asub kõigest mõne kilomeetri kaugusel ja meie eesmärk on planeeringuprotsessi käigus leida võimalus, kuidas uus elurajoon ühendada kesklinnaga. Tahame elanikule pakkuda mugavat võimalust jala või jalgrattaga liiklemiseks ning soovime anda panuse säästvate liikumisviiside osakaalu suurendamiseks Tartu lähiümbruses. Võrreldes teiste piirkonnas arendatavate keskustega on Rannaste piirkonda planeeritud uue linnaku suureks eeliseks selle lähedus Tartu linnale, mis ise samuti areneb ja laieneb just

Raadi poole ning saab uue linnakuga ühendatud läbi ühise looduskaitseala. Tartu vallavanem Jarno Laur kiitis, et järjest enam valmistatakse Raadil uusi arendusi ette tervikvaates, kaasaates planeeringu- või arhitektuurivõistluse kaudu parimad Eesti arhitektid. „Juba kavandamise algfaasis mõeldakse elamute kõrval läbi ka sotsiaalne taristu, äripinnad, rekreatsioonialad. See on oluline ka Rannaste planeeringu puhul, kuna antud ala lahendus annab juhtnöörid ka tulevikus naaberalade planeerimisele,“ lisas Jarno Laur.

„Võistluse võitja Molumba OÜ arhitektide poolt loodud linnaehitusliku visiooni tugevus on ala läbiv selge avaliku roheruumi telg, kus ääres ja sees

on äri- ja ühiskondliku funktsiooniga hooned. Kavandatud korterelamud on jaotatud selgesti eristatavaks neljaks grupiks, iga korterelamute grupp moodustab omaette rakukese, mille äärealal kulgeb avalik tänavaruum ja tuumalal turvaline roheline hoovi-ala,“ kommenteeris Tartu vallaarhitekt Egle Nõmmoja.

Võidukavandi „Kes aias?“ loomisel lähtusid Molumba arhitektid jätkusuutliku keskkonna põhimõtetest ning Ebenzer Howardi aedlinna kontseptsiooni tänapäevasest tõlgendusest, kus arendusala põimib nii maa- kui ka linnakeskkonna kvaliteete.

Nii on uude linnakusse kavandatud autovabad piirkonnad, süsinikneut-

raalsed hooned, päikesepaneelid, liikumisanduritega valgustus, kogukondlik prügi sorteerimine ja komposteerimine, kogukonnaaiad, targa linna lahendused, elupaikade loomine loomadele, lindudele, putukatele ja taimedele, olemasolevate ehitiste ja maastike taaskasutus. Samuti on iga hoonekvartali keskmesse oma tiik, mis toimib loodusliku sademevee reservuaarina.

„Planeeringu idee rõhutab loodava elukeskkonna sujuvat integreerumist Raadi looduskaitsealaga, samas ka maksimaalselt säilitades piirkonnas paiknevaid nõukogude sõjaväe poolt loodud künklikke maastikuvorme ja välja kujunenud looduskeskonda.

Asudes peaaegu linnas, loob planeeritavat ala ümbritsev looduskaitseala tunde üsna totaalselt looduskeskonnas elamisest ning planeeringulahenduse idee on seda metsikut tunnet võimalikult palju säilitada,“ kommenteeris planeeringu üks autoreid, Molumba arhitekt Johan Tali.

„Kes aias?“ planeeringu autorid on Molumba arhitektid Johan Tali, Karli Luik, Heidi Urb ning Harri Kaplan.

Reterra Estate OÜ on kodumaisel kapitalil põhinev kinnisvara arenduse ja investeerimisega tegelev ettevõtte. Firma peamised investeeringud on suunatud ärikinnisvara ja elukondliku kinnisvara arendusprojektidele Tallinnas, Tartus ja Riias.

Raadile tuleb piirkonna suurim Selver

Rivo Veski, Selveri kommunikatsioonijuht

Selver avab tuleva aasta suvel Kõrveküla-Tartu maantee ääres supermarketi. Kauplusehoone tuleb Terminali Raadi teenindusjaama kõrvale, aadressile Nõlvakaare 4, Raadi alev, Tartu vald. Projekti arendab Kaarsilla Kinnisvara OÜ.

„Raadi Selveri avamine tähistab Selveri jaoks kaubanduspindade trendi, mida näeme juba pikemalt Harjumaal ja mis on jõudnud ka Lõuna-Eestisse – toidukauplusi ja outlet-parke on hakatud rajama linnadest välja või mõne olulise ümbersõidu lähiste. Tulevase idaringtee neljanda etapi ja Kõrveküla-Tartu maantee ristumiskohta rajatav Raadi Selver vaatabki tulevikku, mil Tartu linna ja valla piir pole enam selgelt tajutav ja tekkinud on terviklik elamurajoon, mida läbivad ka olulised transiidikoridorid,“ ütleb Selveri juhatuse liige Kristi Lomp.

„Kinnistuid soetades nägi Kaarsilla Kinnisvara vajadust Raadi piirkonnas kaasaegse ja kvaliteetse supermarketi järele. Tunneme heameelt, et meie pikaajaline koostööpartner Selver tuli meie mõttega kaasa,“ tõdeb Kaarsilla Kinnisvara juhatuse liige Made Vares. Rajatava Selveri brutopind on 3400 m². Kaupluse avamisega on planeeritud 2024. aasta suvesse.

Kauplusehoonesse tulevad peale Selveri veel paar-kolm väiksemat rentnikku, et pakkuda teenuseid, mida kohalikud elanikud toidupoele lisaks vajavad.

Raadi Selverisse on planeeritud Selveri Pagarite küpsetuslett kohapeal valmistatud pitsade, saiakeste ja teiste ahvatlevate küpsetistega, Selveri kala- ja lihameistrite rikkalik lett ning loomulikult kulinaaria- ja sooja toidu letid. Lisaks esinduslikule toidukaupade valikule jõuab riiulitele ka lai valik tööstuskaupu.

Raadi Selver hakkab asuma tulevase Tartu idaringtee veel valmimata teelõigu kõrval, mis ühendab Tallinna-Tartu-Võru-Luhamaa maanteed Jõhvi-Tartu-Valga maanteega.

Kodumaisel kapitalil Selveri jaeketti kuulub üle-eestilise kohaleveoga e-Selver, 71 Selveri kauplust, 2 Delice'i kauplust ja Selveri rändpood, müügipinnaga kokku 117 000 m². Selveri tütarettevõtte Kulinaaria on Eesti suurim valmistoidutootja, kes valmistab ka kaubamärgi Selveri Köök road. Selver kuulub börsiettevõtte Tallinna Kaubamaja gruppi. Selver annab tööd ca 3500 inimesele. 2021. aasta konsolideeritud müügitulu oli 570,1 miljonit eurot ning kliendid tegid aasta jooksul 42,4 miljonit ostu.

Uuskasutuskeskuse kogumisringid Raadil ja Kõrvekülas

Uuskasutuskeskus

Uuskasutuskeskuse kaubik teeb pühapäeval, 21. mail Tartu vallas kogumispeatuse, et vastu võtta liigseks muutunud korralikke asju. Kaubik peatub kell 11–12 Raadil Ripsiku lasteaia juures ja kell 13–14 Kõrveküla kaupluse parklas. Kogumisringide eesmärk on ära hoida asjatu prügi teket ning anda korralikele asjadele uus võimalus. Eelmisel aastal suunas Uuskasutuskeskus uuele ringile 1215 tonni tekstiile.

Mida anda uuele ringile?

Uuskasutuskeskuse kaubikusse saab tuua puhtaid ja terveid riideid, jalatseid, aksessuaare, mänguasju, nõusid, köögitarvikuid, sisustusesemeid, kodutekstiile, spordi- ja hobitarbeid, väiketehnikat. Samuti saab ära anda hooajaväliseid asju, näiteks jõuludest üle jäänud kaunistusi või kevadeks valmistudes talveasju.

Uuskasutuskeskus ei võta turvalisuse kaalutlusel vastu turvatoole ja -hülle ja kineskoopelereid. Kogumisringi ajal ei võta kaubik vastu liiksaks mööblit ja suuremat tehnikat. Mööblile ja kodutehnikale saab Tartus ja linna lähistel kohale kutsuda Uuskasutuskeskuse kaubiku täiesti tasuta, saates fotod annetatavast mööblist koos oma kontaktidega kaubik@uuskasutus.ee.

Kui kogumisringi aeg ei sobi, saab asjad ära tuua Uuskasutuskeskuse kauplustesse või kogumismajja Tartus. Uuskasutuskeskuse kauplused

asuvad Annelinnas Kalda tee 24 ja kesklinnas Riia 11, annetusala on kohe ukse juures. Lisaks saab 24/7 tuua iseteeninduskult asju ära Lõunakeskuse välialal asuvasse kogumismajja ning näiteks Tasku keskuse kogumiskappi.

Mis saab asjadest edasi?

Uuskasutuskeskus sordib kõik annetused ning suunab korrallikud asjad uuele ringile oma kauplustes müüki pannes ja koostöös partneritega abivajajaid toetades. Asjade müüki panev katab Uuskasutuskeskus oma tegevus- ja kaupluste ülalpidamiskulud. Selle aasta alguses uuendas keskus näiteks oma vanimaid poode Tallinnas.

Uuskasutuskeskus abistab igakuiselt Eesti Lasterikaste Perede Liidu kaudu suurperesid, lisaks loomade varjupaiku. Samuti teeb keskus koostööd käsitöölise, kunstitudengite ja õpilasfirmadega, et anda materjalidele uus elu. Uuskasutuskeskusel täitub aprillis 19 tegutsemisaastat ning praeguseks on keskusel 17 kauplust üle Eesti, lisaks e-pood aadressil pood.uuskasutus.ee

Aia- ja haljastusjätmete vedu tuleb ise tellida

Marjaliis Kivisaar,

Tartu valla keskkonnaspetsialist

Aia- ja haljastusjätmete vedu toimub ajavahemikus 01. mai kuni 31. oktoober. Tartu vald ei korralda enam lehekonteinerite toomist erinevatesse piirkondadesse. Soovituslik on oma aiajätmed komposteerida. Kui see ei ole võimalik, siis tuleb ära vedu endale ise tellida.

Haljastusjätmed peavad olema pakitud kuni 150-liitristesse läbipaistvatesse kottidesse, täidetuna kuni 10 kg. Veotellimus esitage tellimus@ragnsells.com ja kirjutage, millises koguses soovite haljastusjätmeid üle anda. Teenus on tasuline, hinnakirjaga saab tutvuda AS Ragn-Sells kodulehel.

Ohtlike jätmete kogumisringid

Marjaliis Kivisaar, Tartu valla keskkonnaspetsialist

Kogumisringil võetakse elanikelt TASUTA vastu ainult ohtlike jäätmeid. Palume kogumisringil jäätmed isiklikult üle anda.

Ohtlikud jätmed on:

Kasutatud õlid, õlifiltrid ja õlipakendid, värvi-, liimi- ja lakijätmed, nende pakendid ning nende ainete määratud töövahendid, lahustid, nagu näiteks tärpentin, atsetoon ja tehniline bensiin, taimekaitse- ja putukatõrjevahendid ning nende pakendid, akuvedelikud, leeliselised pesuained, happed, kasutamata jäänud või aegunud ravimid ja farmaatsiatooted, elavhõbedakraadiklaasid.

20. MAI KOGUMISRING

Kogumisauto peatuspaigad ja ajad on järgmised:

Kell **10.00–10.15 Kärevere küla.**

Kärevere küla Pihlaka tee 2 (parkla).

Kell **10.30–10.45 Siniküla.** Siniküla 11 maja vastas Rootsi-Laeva-Siniküla tee

ääres parklas.

Kell **10.55–11.10 Laeva küla.** Laeva küla Ahtri tee 2 (parkla).

Kell **11.25–11.40 Koogi küla.** Koogi küla Puurmani-Tabivere tee (tee nr 14180) ääres. Kaasikumõisa (Koogi mõis) maaüksuse ääres.

Kell **11.50–12.05 Tabivere alevik.** Tabivere alevik Tiigi maaüksus (kultuurimaja vastas parklas).

Kell **12.15–12.30 Äksi alevik.** Äksi alevik Saadjärve tn ääres parklas, Angerja tn 2 maja vastas (Äksi Keskuse bussipeatuse parklas).

Kell **12.40–13.00 Lähte alevik.** Lähte alevik Nurga tn (Coopi poe kõrval olevas parklas).

21. MAI KOGUMISRING

Kell **10.00–10.15 Kõrveküla alevik.** Kõrveküla alevik Kõrveküla parkla (poe ees parklas).

Kell **10.25–10.40 Vasula alevik.** Vasula alevik Tamme tn ääres parkla, Tamme tn 1 vastas. (Kollase pakendikon-

teineri juures).

Kell **11.00–11.15 Juula küla.** Jõhvika bussipeatuse juures.

Kell **11.25–11.40 Maarja-Magdaleena küla.** Kurepesa tee ääres parklas (Kurepesa tee 4 ääres).

Kell **12.00–12.15 Vedu küla.** Vedu küla Vedu-Pulga tee ääres parklas (Mõisa tn 14 kõrval).

Kell **12.25–12.40 Vesneri küla.** Vesneri küla Vesneri puiestee ääres (Siku maaüksuse kõrval).

Kell **12.50–13.00 Tammistu küla.** Tammistu küla Tammistu keskus 10 juures. (Tammistu Raamatukogu-Külakeskuse juures).

27. MAI OHTLIKE JÄÄTMETE KOGUMINE PIIRISSAAREL

Kell **10.00–11.00 Piirissaare jätmejaam.**

Projekti viib läbi Tartu Vallavalitsus koostöös MTÜ-ga Eesti Jättemehoolduskeskus. Tööd teostab AS Ragn-Sells. Projekti rahastab SA Keskkonnainvesteeringute Keskus ja Tartu vald.

Hoia aed nälkjatest puhas!

Keskkonnainvesteeringute Keskus

Kahju ärahoidmiseks on oluline pidevalt tõrjet teha kogu alal, kus teod elavad (sh kaasata kõiki naabreid ka kaugematelt kruntidelt).

Parim on nende nt klaaspurki/metal-lämbrisse kokku korjamine ja keeva veega hävitamine. Samuti on välja pakutud suurema korgiga kanistri õues hoidmist, mille põhjas paar kilo kuiva soola. Sellisesse kanistrisse (nt 5 liit-

riline veepudel) saab siis kõik kohatud teod visata.

Keeva veega hukatud teod võib ise kompostida või panna biolaguneva prügi konteinerisse. Soolaga hukatud loomad peaks panema üldprügisse, kuna sool rikub kompostimisel toodetava mulla.

Kahjuks kesksuveks, eriti peale vihmast aega, on neid leiuohtades tõesti palju. Kõige tõhusam on tõrje siis,

kui seda alustada juba kevadel, sest enamus tigused talvel hukkub. Ning siis regulaarselt korjates on võimalik suvist „teouputust“ ära hoida. Seega tigude tõrjega ongi kõige õigem alustada umbes aprillis.

Korjata tuleks neid just nõ halva ja vihmade ilma korral, kui teod on liikvel ja paremini märgatavad, kuivemal ajal õhtuhämaruses või varahommikul, kui õues on veel niiskem. Aiast eemal-

dada tiguudele sobivad varjumiskohad, kõik leitud teod ja teomunad hävitada (meenutavad kobarat valgeid või kollakaid ca 3–4 mm läbimõõduga pärleid). Sügisel esimeste külmade ajal on soovitatav läbi kaevata soojemad kohad nagu maja ja kasvuhoone serv, kompostikast, kus teod külma eest varjuda üritavad.

Lisaks julgeks soovitada vask- või tsinkplekist teoaedu, mida osav töömees saab ise valmistada. Selleks on siis vajalik kogu krunt või osa sellest (nt peenrad) ümbritseda maasse su-

rutud aiaga, mis ca 25 cm kõrge ja ülemine osa ca 5 cm ulatuses maaga paralleelseks või veel allapoole keeratud. See väljaulatuv osa peab olema piirata vast alast väljapoole suunatud. Ühelt poolt on selline vask- või tsinkplekk on tiguudele ärritav, ja pea alaspidi roomamine raske, mis koos tagavad, et teod seda aeda ei ületa (plastikust või muust materjalist sama kujuga aiad ei toimi sama edukalt). Lisaks on oluline teoaiaväline serv hoida kasvõi 20 cm ulatuses madalmurune / multšitud vms, et nad kindlasti kõrgeid taimi

pidi üle aia ei saa. Nii saab tagada, et uued teod ei pääse piiratud alale ja piiratud ala sisemus on võimalik tiguudest tühjaks korjata, kui kevadel kohe- selt alustada ja ka talvised peidukohad on kontrollitud.

Sõltuvalt olukorrast võib kasutada ka teokraanuleid, kuid nendega on tõrje kallis (peale iga vihma on vaja neid uuesti panna). Samuti võivad need ohtlikuks saada muudele aias liikuvatele loomadele (siilid, lemmikloomad). Seega neid esimese asjana kunagi ei soovitaks.

KULTUUR

Tabivere ranna teine Saunapäev

Tekst ja foto:

Gabriel Keiv, Saunapäeva korraldaja

Saunapäev algas 24. märtsi õhtul, kui Madis Toots Saadjärve jahtklubist löikas ujumisranda 5 meetri pikkuse jääaugu.

25. märtsi hommikul alustasime vaatamata tuulele ja vihmale ettevalmistustega. Jõudsime ilusti õigeks ajaks valmis. Ürituse alguses ilmus ka päike pilve tagant välja. Nagu plaanitud, tegi kohalik päästekomando jääohutuskoolituse.

Kell 15.00 avasime saunad ja üritus algas. Osavõtjaid oli sel aastal tunduvalt rohkem – saja ringis (eelmine aasta 32). Ka saunasid oli kaks rohkem, kokku 8, eelmine aasta 6.

Tahaksin tänada Tartu valda, Tabivere Rahvamaja, Saadjärve Jahtklubi, Tabivere Rannaterrassi, Ramsikas oü-d (tõi küttepuud), Saunale.ee-d (pani välja 4 vihta loosi auhindadeks)

Tabivere päästekomando viis Saunapäeval läbi jääohutuskoolituse

ja Tabivere päästekomandot. Välja loositi viis auhinda: Saadjärve jahtklubi poolt 3-tunnine parvesõit, Tabivere Rannaterrassi poolt SUP-lauarent neljale koos kosutava õhtusöö-

giga, Tabivere Rahvamaja poolt neli piletit üritusele, mida nad korraldavad, ja Saunale.ee pani välja 4 vihta. Veelkord tahan tänada valda toetuse ja koostöö eest.

Hoovifestival kutsub liituma!

Egle Nõmmoja ja Meeli Kruus, Hoovifestivali korraldajad

Sel aastal kutsub Hoovifestival osalema suisa kahel päeval: programmiga alustame 8. juuli õhtul ja punkti panema 9. juulil.

Ja nüüd!

Sina, andekas inimene Raadilt ja Kõrvekülast, kes sa oled toidu- ja kogukonnaentusiast – tule liitu meie programmiga. Tule näita, mis oivalised söögid ja joogid valmivad su köögis, mis aardeid peidab su õu või milliseid

salajasi andeid oled teiste eest senini varjanud. Hakka unistama ja genereerima!

Registreeri oma visioon, kohvik, tegevus hiljemalt 01.05.2023 Egle Nõmmo-

ja: egle.nommoja@gmail.com Meeli Kruus: meeli.kruus@gmail.com

Tule teeme koos ägeda festivali! Paneme kogukonnad elama!

Vudila Hõbekala tõi Kaiavere järvele 282 võistlejat

Tekst ja fotod: Mart Toots,
Vudila Hõbekala peakorraldaja

11. märtsil toimus 9. korda Kaiavere järvel traditsiooniline kalapüügi-võistlus Vudila Hõbekala 2023.

Vudila Mängumaa on väga hea asukohta ja infrastruktuuriga talviste kalapüügivõistluste läbiviimiseks Tartu vallas. Vudilas on väga mugav parkida, liigelda järvele ja külastada sooja bistroohoonet, mis mahutab 200 inimest. Kalapüügivõistlusele registreerus vaatamata rasketele, rohke lumega jääoludele ja tuulisele ilmale 282 osalejat ja pealtvaatajaid käis läbi hinnanguliselt 100. 2022. aastal osales 264 osalejat.

Üritus algas ühisstardist Vudila rannas kell 12.00. Päeva juhtis Rait Prits. Võisteldi individuaalselt ja võistkondlikult.

Individuaalselt osales: 90 meest, 22 naist, 23 noort.

Võistkondlikult: 28 perevõistkonda, 17 võistkonda.

Perevõistkond on vähemalt kahe-liikmeline, mille koosseisu kuuluvad kuni 2 täiskasvanut ja kuni neli alla 14-aastast võistlejat (14 kaasa arvatud). Perevõistkonnas peab olema vähemalt üks täiskasvanu ja üks kuni 14-aastane laps.

Vudila Hõbekala on ainuke teadaolev võistlus Eestis, kus toimub eraldi arvestus perevõistkondadele.

Kalapüük kestis 3 tundi ja seejärel toimus kalade kaalumine.

Arvesse läksid individuaalvõistlejate, perevõistkondade ja võistkondade vahel võistluse ajal püütud kalade kogukaalud.

Kõige kiiremini sai väikese kiisa Kersiti Jõgi. Kala kätte saamiseks ja Vudila Bistrot juurde jõudmiseks kulus 4 minutit ja 30 sekundit. 7 Marketsi poolt oli auhinnaks temale uhke droon.

Enamasti saadi särge, latikat, ahvenat ja kiiska. Suurima kala, 168 g kaalunud latika, püüdis Kevin Kurm.

Kõik saagid kontrolliti üle ja raputati kahvast läbi, et oleks lund ja jääd vähem. See pikendas kaalumise aega, aga andis täpsema tulemuse.

Ühe võistleja saatsime lausa kalasid jääauku pesema.

Võistlejate püütud kalad (kokku 158 kg) annetati Elistvere loomapargi asukatele.

Kõige rohkem püüdis kala meeste arvestuse võitja Ranel Kõmmits, kes sai kokku 5,85 kg. Tema peaauehinna oli Jõgeva Autopesula poolt 400 € väärtuses kinkekaart + palju lisauhindu teistelt toetajatelt.

Parim võistkond „Elvakad“ püüdis kokku 15,968 kg. Margus Mosov, Laivi Taavits, Kaido Olev, Laur Tammeorg said lisaks muudele auhindadele peaauehinna Saadjärve Jahtklubi poolt 250 € väärtuse parvsauna kinkekaardi.

Parim naiste arvestuse võitja Kerli Nilov püüdis 2,646 kg. Tema peaauehinna oli Salmo poolt 100 euro väärtuses Termokott NORFIN VARDO (sisaldab matkanõusid jne). Lisaks tooteid Mayerilt, Unileverilt, Muliere-selt, Salvestilt, Jägermeistrilt.

Tänu headele toetajatele oli lisaks veel teistele parimatele kalastajatele kõigis kategooriates väga rikkalik auhinnalaud. Enne autasustamist tänas Vudila Mängumaa looja Kajar Lember korraldajaid ja osalejaid ja ju-

hatas sisse autasustamise, mis toimus esmakordselt lumetormi tõttu Vudila Bistros sees.

Uhkeid auhindu aitas kätte jagada Tartu vallavanem Jarno Laur. Kõikidele lastele jagati enne autasutamist Vudila Hõbekala medal ja Unileveri poolt jäätist.

Kõikide kalapüügivõistlusel osalejate vahel loositi välja telksaun väärtusega 975 €, mille võitis Denis Manov, ja perevõistkondade vahel loositi lisaks Vudila eriti võimas kinkekaart – „Lusti koos perega kogu suve tasuta Vudila mängumaa ja veepargis“, mille võitis perevõistkond Blumbach, kus osalesid Üllar Blumbach, Kirsi Blumbach ja Merle Kivi. Pärit on nad Omedust, Peipsi äärest. Kirsi on nelja-aastane. Kalapüügiga tegeleb kõige rohkem isa Üllar, mis on tema suur kirg ja hobi. Teistele pereliikmetele meeldib samuti õngitseda. Perega on nad osalenud varem Kasepää kala võistlustel. Vudilas osalesid esimest korda.

Noorte arvestuse võitja, 13-aastane

Karl Gabriel Kikkas, sai samuti Vudila kinkekaardi, millega saab ta Vudilat külastata tasuta kogu 2023. a suvehooaja + palju muud põnevat võistluse toetajatelt. Parima kalapüügi tulemuse tegi perevõistkondade arvestuses perekond Allika. Raivo Allika, Agneriin Heinmäe, Tiina Jaakus püüdsid kokku 2,612 kg. Nende auhinnafond sisaldas peaaegu kõikide toetajate poolt saadud tooteid ja kinkekaarte. Pealtvaatajatel oli võimalus veeta tore

talvapäev lihtsalt talvist Vudilat külastades ja järvel kalapüüdjatele kaasa elades. Kohapeal toimus minilaat, sai keha kinnitada maitsva sašlökiga, tutvuda päästekomando auto ja varustusega ning lastel sõita poniga. Ilm oli vastupidiselt eelmisele aastale väga talvine ja tuiskas lund. Möödunud aastal inimesed nautisid päikest ja kevadist sooja.

Lisaks kalapüügivõistlusele toimus ka jääaukude puurimisvõistlus Vudila

Välekäsi 2023. Mehed pidid puurima kaks auku ja naised ühe augu aja peale.

Naised: I Laivi Taavits 10,28 s, II Jaanika Loos 12,84 s, III Kati Tauts 35,09 s
Mehed: I Ivo Venig 13,03 s, II Georg Semenovski 15,31 s, III Daaniel Maanas 15,62 s

Järgmine aasta on tulemas Vudila Hõbekala 10. juubeliaasta ja toimumise kuupäev on planeeritud 9. märts.

Suur aitäh Vudila Hõbekala toetajatele, korraldajatele ja osalejatele!

Tartu valla pärimustantsu huvilised tantsisid kevadesse

Ülle Kool, pärimustantsu õpitoa eestvedaja

19. märtsil oli võimalus tantsida Kõrveküla Põhikoolis selle talve viimaseid pärimustantse.

Aitäh, Kadri Lepasson, et rääkisid nii palju põnevat tantsimise kohta, et juhendasid ja seadsid meie samme! See oli nii-nii äge ja lahe, et tegelikult ei tahtnud keegi kohalolijatest lahku- da...

Aitäh, muusikud! Ilma pärispillimeesteta pole võimalik õiget tantsu ette kujutada.

Aitäh, Kõrveküla Põhikool ja Helen Pill! Alati tulete lahkelt meie projektidele toeks ning avate uksi ja ootate meid! Teie aula on tantsimiseks loodud.

Suur kummardus kõigile, kes tulid tantsima ja ka niisama uudistama!

Korraldajaid jäid saatma paljude soovid, et selliseid tantsimisi võiks tihedamalt olla... Vaatame, mis elu toob...

Seniks kohtumiseni järgmisel korral, kui Väägvere küla ja MTÜ Amme Kannel paluvad Teid lahkelt jälle tantsule! Pärimustantsu koolitus oli üks osa projektist „Väägvere kogukond nutikaks ja osavaks“.

Toetajad: Kohaliku omaalgatuse programm, Eesti Kultuurkapital, Tartu vald, Kõrveküla Põhikool, Ekas OÜ.

Foto: Katrin Sisask

Vestlushommikud Lähtel

Tekst ja foto: Marianne Pruks, vestlushommikute eestvedaja

Alates 28. veebruarist on igal teisipäeval Lähte Ühisraamatukogus kohtunud aktiivsed vanemaealised ning lisaks põnevatele aruteludele on vestlushommikutest arenenud välja ka mitmeid toredaid algatusi.

Nii toimub 16. mail legendaarse Viivi Rohtla juhtimisel jalgsimatk mööda kohalikke ajaloolisi vaatamisväärsusi ja sama legendaarse Ene Laanese ettepanekul on kavandamisel sporditud vanematele inimestele. Vestlushommikutest sai Lähte kogukond innustust ka 6. mail talgupäeva teema osas. Selleks on Palalinna korrastamine, sest just Palalinn on see üks väärtus, mis Lähtel kõiki kõnetab.

Vestlushommikute seltskond ootab kõiki 6. mail Palalinna koris-

Lähte Palalinna terviserajad

tama hommikul kell 10.00 ja 16. mail toredale jalutuskäigule, mis algab kell 17.30 kooli eest ning lõpeb Palalinna linnust uurides. Mõlemad üritused annavad hea võimaluse tut-

vuda kogukonna liikmetega. Kõik on oodatud!

Täpsem teave kogukonna FB lehelt ja e-posti aadressilt marianne.pruks@gmail.com.

Tartumaa XX lasteraamatupäev „Minu Ukraina Eestis“

Katrin Sisask,

Tartu valla Kuukirja toimetaja

5. aprillil kell 12 kogunesid Tammissu Raamatukogu-Külakeskuse saali 68 ukraina last koos õpetajate ja tugisikutega, et osa saada Tartumaa lasteraamatupäevast.

Ürituse avas oma kõnega Tartu vallavanem Jarno Laur, Tartu Valla Muusikakooli õpilased esinesid tervituskontsertiga, Sirle Kuristiku juhendamisel esitasid lühinäidendi Kambja Ignatsi Jaagu Kooli ukraina õpilased, kohtuti Tähekesse toimetuses töötava Ilona Martsoniga ning kirjanik Indrek Koffiga. Liikumismänge juhendas

Regina Evert-Tammistu.

2023. aastal Ukraina lastele pühendatud lasteraamatupäeva korraldamise eesmärk oli eesti lastekirjanduse tutvustamine, laste lugemishuvi tõstmine ja Tartumaal elavate ukraina laste omavahelise parema suhtlemise võimaldamine. Lasteraamatupäeva aitasid ettevalmistaada Tartumaa koolide õpilased ja lasteaialapsed. Joonistati teemadel minu Ukraina kodu, loodus ja pere.

Foto: Hele Ellermaa

Kokku esitati 56 joonistust. Kõige paremaks joonistajaks osutus Nika Proseniuk Palupera Põhikooli 8. klassist. Ürituse korraldamist toetas Tartu vald.

Erinevad Tartumaa raamatukogud on lasteraamatupäevast korraldanud alates 2002. aastast.

Euroopa kultuuripealinn Tartu 2024 jõuab Tartu valda!

Karita Tilk,

Tartu valla kultuuritöö spetsialist

17. märtsil toimus Põlva Kultuurikeskuses „Pealinna pidu Põlvas“, kus avalikustati Lõuna-Eestis toimuvate Euroopa kultuuripealinn Tartu 2024 sündmused.

Avalikuks sai 27 Lõuna-Eestis toimuvat sündmust, mille hulgas ka Tartu valla projekt kunstifestival „Linnast välja“. Käesolev projekt on osa programmiinist „Elu ja keskkond“ ning eestvedajaks MTÜ Linnast välja.

Kunstifestivalist „Linnast välja“

Kas kunst saab peatada ääremaastumise? Kas maailmatasemel kunst võib asuda metsa taga, põlluserval, lennuväljal, maanteel? Kas Tartumaa üks rahvusvaheliselt tuntud maamärke võiks olla linnast välja looklev kunstitee? Just nendele küsimustele otsib vastust kunstifestival „Linnast välja“, mille tähtsündmuseks on Tartust välja kulgeva kunstitee avamine 6. juulil 2024. aastal.

Festival kutsub inimesi mugavustsoonist välja, tarbima kunsti seal, kus seda oodatagi ei oskaks. Kasutades Tartu valla looduskaunist maastikku lõuendina, hakkavad kunstiteed ilmestama seinamaalingud, installatsioonid ning keskkonnahoidlikud

Foto: Maanus Kullamaa

Kõigi 27 ettevõtmise eestvedajate käe all valmis linoollõikes ühistöö Tagurpidi Eesti

skulptuurid, mis valmivad festivali eel toimivas rahvusvahelises kunstilaagris ning töötubades. Loomeprotsessis hoitakse fookuses loodushoidu: teosed on mõeldud vanema koos keskkonnaga, samuti arutatakse loodushoidliku kultuuri üle festivali ajal toimuvatel seminaridel. Kultuuripealinna aastal avatakse festivali raames mitmeid näituseid Tartumaal, kunstiteel toimuvad kuraatorituurid, ekskursioonid, valmib veebikaart, mille abil saab maalilise marsruudi iga huviline endale sobival ajal läbida. Loodav Kunstitee jääb ka pärast kultuuriaastat keskkonda ilmestama ning kunstnikke ja pealtvaatajaid

inspireerima. Soov on panna alus rahvusvahelise kunstifestivali traditsioonile Tartu vallas.

NB! Esimesed teosed kunstiteel valmivad juba sel kevadel – koostöös Kõrgema Kunstikool Pallasega saavad Kõrveküla ja Tabivere käigutunnelid uued ilmed.

Hoia meie tegemistel silm peal veebileheküljel www.linnastvalja.ee ja Facebooki lehel Kunstifestival „Linnast välja“.

Teiste elamustega, mida pakub Euroopa kultuuripealinn Tartu 2024 programm järgmisel aastal Lõuna-Eestis, saab tutvuda veebileheküljel <https://tartu2024.ee/programm>

ERMis avati värvikirev näitus suveniirrätikutest

Eesti Rahva Muuseum

Fotod Anu Ansu ja Berta Jänes

13. aprillil avati Eesti Rahva Muuseumis uus näitus, kus on väljas nõukogudeaegsed suveniirrätikud ja nende lood. ERM korraldab seda ette valmistades rätikute ja lugude kogumisaktiooni „Kapistnäitusele“, mille käigus annetati muuseumile enam kui 200 rätikut ning saadeti 60 toredat lugu. Koos ERMi enda kogudest ja teistest muuseumidest pärit legendaarsete rätikutega jõudis näitusele üle pooltuhanda suveniirrätikku.

Laulupidude, 1980. aasta olümpiamängude Tallinna purjeregati, festivalide ning linnade ja asutuste suveniirrätikud olid 1960.–1990. aastatel väga hinnatud. Rätikuid kavandasid tunnustatud kunstnikud, neis kajastusid eri kümnendite kunstivoolud-moed ja need olid disaineritele ka eestluse lõuenditeks, kandes nõukogude argipäeva vabaduse püüdlusi ja sõnumeid vabast maailmast.

Näituse kuraator, ERMi direktor Kertu Saks: „Teadsin, et suveniirrätikuid loodi ja toodeti möödunud sajandil Eestis palju, aga sellest, kui tummine see traditsioon oli, sain aru alles näitust luues. Teistes okupeeritud nõukogude vabariikides neid sellisel määral ei disainitud ega toodetud. See oli Eestile omapärane fenomen ja seda just moodsa väljenduskeele ning vaba mõtte lõuenditeks olemise tõttu.“

Näitus „Sõnumid kolmnurgas“ on osa nõukogude ajal hakkama saamise ja rahvuslike ideaalide säilitamise teemadest, mida ERM uurib ja näitustel kajastab. Näitus räägib otseselt sellest, kuidas argiesemete kaudu loodi turvatunnet, n-ö ridadevahelist iseolemist okupeeritud riigis. Suveniirrätikud ja nendega seotud lood tekitavad kindlasti emotsioone kõigis, kes neid mäletavad.

Kertu Saks intervjuueeris näituse tarbeks tekstiilikunstnikke ja asjatundjaid. Põnevat infot kogunes sedavõrd palju, et välja anti mahukas näituse ajakiri nii eesti kui ka inglise keeles, mida saab muuseumist kaasa osta.

Näitus on ligipääsetav ka puuetega inimestele. Spetsiifiliselt on mõeldud nägemis-, kuulmis- ja liikumispuudega külastajatele, kellele tehakse eraldi tuure.

Näitusega on seotud haridusprogram-

mid, mille seast leiab sobivaid nii algklassidele kui gümnaasiumiastmele. Näituse ettevalmistamisel tegi ERM koostööd EKA, ERRi, Tartu Linnamuuseumide, Eesti Tarbekunsti- ja Disainimuuseumi, Eesti Ajaloomuuseumi, Tallinna Linnamuuseumi, Eesti Spordi- ja Olümpiamuuseumi, Võrumaa

Muuseumi, Pärnu Muuseumi ja Saaremaa Muuseumiga.

Näitus „Sõnumid kolmnurgas. Näitus Eesti 20. sajandi suveniirrätikutest“ on avatud Eesti Rahva Muuseumis 14. aprillist kuni 29. oktoobrini 2023. Vt lähemalt: <https://www.erm.ee/et/sõnumid-kolmnurgas>.

Kõrveküla Põhikool: euroopalik, innovaatiline ja keskkonnasõbralik kool kõikidele õpilastele

Juta Laane, Kõrveküla Põhikooli projektijuht ja saksa keele õpetaja

Rahastanud
Euroopa Liit

Kõrveküla Põhikooli Erasmus+ õpirändeprojekti Kõrveküla Põhikool: euroopalik, innovaatiline ja keskkonnasõbralik kool kõikidele õpilastele raames osales 10 Kõrveküla Põhikooli töötajat 9 erineval kursusel ja koolitusel. Teisi kogemusi saab lugeda Tartu valla Kuukirja veebruar- ning märtsinumbristest.

Õpirändel Islandil

Heiki Rokka

Miks see teema mind õpirände valikukõitis? Põhjuseid on mitmeid: alates sellest, et seda teemat käsitleb Eesti riiklik õppekava läbiva teemana „Keskkond ja jätkusuutlik areng“ kuni selleni, et teada saada, millised on seisukohad ja tegevused selles valdkonnas teiste Euroopa riikide õppeasutustes. Lähtuvalt riiklikust õppekavast jõuab selle läbiva teema probleemistik matemaatikakursusesse eelkõige ülesannete kaudu, milles kasutatakse reaalseid andmeid keskkonnaressursside kasutamise kohta. Neid andmeid analüüsides arendatakse säästvat suhtumist ümbritsevasse ning õpetatakse väärtustama elukeskkonda. Õpetajate eeskuju järgides õpivad õpilased võtma isiklikku vastutust jätkusuutliku tuleviku eest ning omandama sellekohaseid väärtushinnanguid ja käitumishinnanguid. Kujundatakse kriitilist mõtlemist ning probleemide lahendamise oskust, hinnatakse kriitiliselt keskkonna ja inimarengu perspektiive. Need õppekavast pärit mõtted on pannud mind otsima võimalusi sellekohaseks enesetäiendamiseks.

Olin õnnelik, kui leidsin õpirände kursuste hulgas sellise, mille kirjelduses oli: kursusel keskendutakse sellele, kuidas kujundada koolides reaalselt keskkonnateadlikkust ning kuidas parandada ja rakendada ökoloogilist mõtlemist ja keskkonnahoidu klassiruumis, kuidas anda lastele jõudu, et võidelda kliimamuutustega, kohandada oma igapäevaelust tervislikke ja lugupidavaid planeedi harjumusi. Kursusel õpitakse ja harjutatakse mitmeid tegevusi nii sise- kui ka välistingimustes, omandades konkreetseid oskusi ja materjale, mis on vajalikud selleks, et

Õpirändurid Reykjavíkis

arendada võimeid, oskusi ja mõtteid, mis suudavad kodanikena kaitsta meie planeeti. Lisaks võimalus tutvuda sellise imelise riigiga nagu Island ja selle võrratu loodusega.

Ja nii ma osalesingi Reykjavíkis Erasmus+ koolitusel „Climate cares! Education for a better environment“ ajavahemikus 24.–30.04.2022. Koolituse korraldajaks oli Spain Erasmus Plus S.L.U. Koos minuga osales sellel koolitusel 23 õpetajat Prantsusmaalt, Itaaliast, Saksamaalt, Portugalist, Hispaaniast, Ungarist ja Horvaatiast. Töökeeleks oli inglise keel ja see toetas väga hästi ühte koolituse eesmärkidest: keeleoskuse parendamine. Kursuse peamiste teemadena oli nimetatud: kliimamuutused (omadused ja mõju), keskkonnakaitse, jätkusuutlikkus, ökoloogilised harjumused, kliimaõiglus.

Kuna samal ajal toimus Reykjavíkis veel teisigi Erasmus+ koolitusi, siis esimesel päeval toimus kõigile ühine tutvumisüritus, tänu millele kujunes mitme kursuse rahvast selline tore kogukond, kelle koolitused toimusid küll erinevates kohtades, aga linnas kohates suhtlesime omavahel alati ning vaba aja veetmisel moodustusid grupid erinevatel koolitustel osalejatest.

Meie koolituse sisu oli väga mitmekesine, sisaldades erinevaid loenguid ja seminare ning praktilisi tegevusi, aga ka Islandi loodusimede külastusi. Usun,

et kui nimetada mõnede loengute teemasid, siis lahti seletamata võivad need tunduda isegi kummalisena: „Ärka üles! Kõik on muutuv“, „Mis toimub?“, „Tervis, haigused ja kliimamuutused“, „Toitumine ja kliimamuutused“. Lisaks sellele oli mitmeid tegevusi, kus erinevate riikide esindajad said tutvustada oma kooli, oma riigi haridussüsteemi, oma piirkonda ning oma tegevusi keskkonnaprojektide valdkonnas.

Samuti saime nautida Islandi imelist loodust, külastades Kuldset Ringi, ja näha Geysiri geotermilist piirkonda, Gulfossi juga, Euraasia ja Põhja-Ameerika tektooniliste plaatide piiri Thingvelliri rahvusparkis. Meie programmi kuulus ka Reykjavíki uue Sky Lagoon Spa külastus, kus oli võimalik lõõgastuda kuumas ja looduslikus vees. Lisaks neile looduskaunitele kohtadele saime külastada Islandi loodust tutvustavat Perlani keskust. Külastasime ka Orka Natturunnarit, kus toimus nii elektritootmine kui ka Reykjavíki soojusega varustamine maa seest tulevakuuma vee abil. Selles keskuses asus ka väga huvitav geotermilisi protsesse tutvustav näitus.

Julgustan õpetajaid osalema Erasmus+ õpperände projektides, sest saadud kogemused, uued tutvused ning nähtud piirkonnad väärivad seda, eriti kui koolipoolsest on olemas suurepärane nõustaja ja toetaja, meie kooli projektijuht Juta Laane.

Õpiränduri kogemus Maltalt

Ester Berg

Ühel maikuu laupäeval, vahetult enne Eurovisiooni lauluvõistluse finaali, suundusin Eesti jahedavõitu kevadest lennukiga läbi Zürichi Malta poole eesmärgiga muutuda paremaks õpetajaks ja saada aimu Malta kultuurist, ajaloost ja tänapäevast. Sama päeva õhtul kohale jõudes mõistsin selgelt, et Malta on üks väheseid riike, mille kõrval võime end pindala poolest tõeliselt suurena tunda. Majutusin linnakeses nimega Kalkara võrdlemisi tagasihoidlikus hotellis, kus kohtusin teiste Erasmus+ koolituskursusel osalejatega.

Kaheksapäevane kursus „Non formal learning – the golden door for an innovative future for schools“, mis sai valitud School Education Gateway Euroopa koolihariduse veebiplatvormi Teacher Academy kursuste hulgast, toimus tillukeses ajaloolises linnakeses nimega Senglea. Sealse linnavalitsuse ruumides võttis meid esimesel koolituspäeval vastu organisatsiooni New Horizons Malta karismaatiline Rumeenia päritolu koolitaja Marilena, kes muutis kõik meie järgnevad päevad sisutihedaks, elavaks ning kõike muud kui igavaks. Kokku osales kursusel 33 inimest seitsmest erinevast riigist: Portugalist, Saksamaalt, Prantsusmaalt, Belgiast, Itaaliast, Rumeeniast ja mina Eestist. Püüdsin igati üle olla asjaolust, et olin kursusel ainus osaleja, kes esindas oma maad ja kooli üksi, Rumeeniast näiteks oli 16 osalejat. Esimesel kohtumisel

tutvusime üksteisega ning leppisime kokku reeglites, millest kursuse hea õnnestumise nimel soovisime grupina kindlasti kinni pidada.

Koolituskursus ise põhines nii formaalsel (struktureeritud) kui mitteformaalsel õppel (nö vabaõppel). Osav koolitaja Marilena kasutas oskuslikult mitmekülgset ja sütitavat õpet: tavapärase loenguvormi vaheldus elamus- ja kogemusõppega, toimusid erinevad rühma- ja meeskonnatööd, mängulised tegevused, parimate praktikate jagamine, kultuuriõhtud jpm, mis võimaldas aktiivselt kaasata kõiki kursusel osalejaid. Traditsiooniks sai igale õppepäevale järgnev enese- või grupihindamine.

Meelde jääb oli teise koolituspäeva pärastlõunal aset leidnud kultuuriõhtu, kus osalejad tutvustasid oma riiki ja haridusasetust. Ettevõtmisele andis vürtsi see, et tutvustamisel tuli kasutada mitteformaalset viisi. Õhtu lõppes laulude, maitsva toidu ja joogiga, mida iga osaleja oli oma riigi tutvustamiseks kaasa toonud. Loomulikult teenisid must leib ja Kalevi valge šokolaad mustikatega ainult kiitvaid hinnanguid.

Kolmanda päeva lõunast startisime kõik koos päevasele bussireisile Malta maalilisematesse paikadesse. Külastasime Vahemeres asuvat Maltale kuuluvat väikest saart – Gozot. Gozo saar on kohalike lemmik puhkusepaik, ka enamik kohalikest toiduainetest kasvatatakse seal. Oma reisil põikasime läbi kunagisest pealinnast Mdinast, mis on üks Euroopa parimaid näiteid iidsest müüri ümbritsetud linnast ning oma keskaegse ja barokstiili

kombinatsiooniga erakordne. Käisime vaatamas Unesco maailmapärandisse kuuluvaid iidseid templeid – Hagar Qimi ja Mnajdra varemeid. Kustumatu mulje jättis Blue Grotto ehk sinine koobas või grott, mis on üks tuntumaid looduslikke vaatamisväärsusi Maltal. Külastatud sai ka Marsaxlokki kaluriküla ja kalaturgu. See on ilmselt parim koht, kus imetleda Maltale tüüpilisi värvikirevaid ning maagiliste silmadega dekoreeritud kuulsaid paate luzzu sid.

Järgmistel päevadel jätkasime koolitusega. Käsitlemist leidsid järgmised teemad: kultuuritundlikkus, sallivus ja eelarvamused, konfliktidega toimetulek, loovus, mitteformaalne õppimine, motivatsioon, kaasamine, 21. sajandi pädevused, õuesõppe meetodid jpm. Saavutasin sügavama arusaamise mitteformaalse õppimise mõjust õpilaste motivatsioonile ja õppimisele. Varustasin end mitmete praktiliste meetodite, mänguliste materjalidega ja ideedega grupitöödeks, et oma õpilasi paremini toetada ja õppimine atraktiivsemaks muuta. Samuti oli viljakas vahetada mõtteid kolleegidega Euroopa eri nurkadest.

Minu õpiränne toimus Erasmus+ programmi raames meie kooli projektijuhi ja õpetaja Juta Laane koordineerimisel. Olen talle tehtud töö eest väga tänulik, õpiränne pakkus mulle palju nii õpetaja kui inimesena. Kel vähegi huvi lõimida oma täienduskursus põneva kultuuri- ja ajaloo programmiga, siis tillukesele kivisele Maltale tasub tulla. Siin leidub vaatamist ja imestamist seinast seinast.

Õpirändel Barcelonas

Piia Nurmela

Kursus sai valitud huvipakkuva pealkirja tõttu. Loovuse ja innovaatilisuse integreerimine igapäeva õpetamisse tundus vägagi paljulubav. Lisaks oli väga tore jälle näha ja kogeda teise riigi kombeid, kultuuri ja arusaamu õpetamisest.

Kursus algas sissejuhatava osaga, kus anti ülevaade kursusel toimuvast ning seejärel oli osalejatel ülesanne tutvustada enda kooli. Kursusel oli õpetajaid Poolast, Rumeeniast, Ungarist ja Tšehhist. Väga põnev oli näha, millised olid teiste koolid ja kombed.

Järgmistel päevadel keskenduti sellele, kuidas arendada õpilastes loovat mõtlemist. Tutvustati erinevaid veebilehekülgi ja programme, mida kasutada, et tunde loovamaks ja visuaalsemaks muuta. Lisaks räägiti, kuidas motiveerida õpilasi ja mis mõjutavad motivat-

siooni tekkimist ja selle vähenemist. Näiteks motivatsioonile aitab kaasa klassiruumi paigutus, tunnustamine, uudishimu tekitamine, mitmekesisus ja õpilaskeskne õpe.

Kesksel kohal olid ka erinevad õppemeetodid, mida tunnis kasutada, et toimuks efektiivne õpe. Välja toodi näiteks „dual coding“ ehk duaalne kodeerimine, mille eesmärk on erinevaid stiimuleid kasutades aidata õppijatel teavet oma ajus tõhusamalt kodeerida, võimaldades seda hiljem hõlpsamini kätte saada. Klassiruumis kasutatakse kahte peamist tüüpi stiimuleid, mis on visuaalsed ja verbaalsed. Duaalset kodeerimist saab tundides hõlpsasti rakendada jooniste, diagrammide, plakatite, ajaskaalade ja mõistekaartide abil. Lisaks siseruumis õppimisele ja loengute kuulamisele käisime ka kahel päeval väljas. Ühel päeval viidi meid Ciutadella parki, kus meile anti ülesandeks pildistada erinevaid asju, mida pargis näeme.

Seejärel paluti nende piltide abiga koostada oma õppeainega seotud küsimustik. Põnev ülesanne, mida saaks lasta ka õpilastel teha, kui on kuskile ekskursioonile minek.

Teisel päeval viidi meid Kataloonia riiklikusse kunstmuuseumisse. Sealseks ülesandeks oli meil samuti pildistada maale ja skulptuure, mis huvi pakkusid. Nende piltide tegemise eesmärgiks oli koondada sobivad pildid nii, et neist oleks võimalik teha videotöötlusprogrammiga video, et tutvustada kas ainealast teemat või jutustada lugu. Järjekordselt oli tegemist huvitava ülesandega, mida õpilastega läbi katsetada. Õpirändel käimine pakkus mulle uusi ideid, mida õpetajana tunnis kasutada ja samas ka head meeldetuletust varasemalt ülikoolis õpitu kohta. Koolituse korraldajad oli sõbralikud ja meeldivad ning oskasid huvipakkuvalt oma teemat edastada.

Emakeelepäeval selgusid J. V. Veski mälestusele pühendatud loomekonkursi võitjad

Tekst ja foto: Erika Aasa

Tartu valla laste omaloominguvõistlust, mis on pühendatud keeleteadlase J. V. Veski mälestusele, on meie koolis korraldatud üle 20 aasta.

Traditsiooniliselt kuulutatakse konkursi võitjad välja emakeelepäeval, nii ka tänavu. Võistluse teemaks oli „Et oleks rahu“. Osalema olid oodatud kõik Tartu valla 1.–9. klasside õpilased.

Kokku laekus konkursile luule ja kirjatööde kategoorias 81 tööd ja kunstitööde kategoorias 124 tööd Kõrveküla, Laeva, Tabivere, Maarja-Magdaleena koolist. Töid hindasid kaks žüriid. Kirja- ja luuletöid hindasid Piret Haossar, Valdi Reinas, Arlet Palmiste ja Jaanus Järs.

Kirjatööde žürii märkis, et oli väga huvitav lugemine. Jaanus Järs ütles oma sõnavõttus, et eripreemiat siira ja sügava arutlemise eest väärivad kõik vanema astme jutud.

Kunstitöid hindasid Helen Bunder, Sille Raidvere, Riina Tänna ja Hedi Kuhi. Kunstitööde žürii tõdes, et tööd olid toredad ja parima selgitamine raske.

Autasustatud said kolm parimat tööd igas kategoorias ja vanuseklassis. Lisaks jagati mitmeid eripreemiaid ja tunnustatijuhendajaid.

LUULETUSTE KATEGOORIA

1.–3. klass

I koht Maria Aleksandra Vassil „Et oleks rahu“, eripreemia heade riimide eest. Tabivere Põhikool 1. kl

II koht Arabella Pöder „Rahu“. Kõrveküla Põhikool 2a kl.

III koht Emily Saksjaak „Et oleks rahu“. Laeva Põhikool 1. kl.

4.–6. klass

I koht Hadewig Engelhart „Punamütsike“. Maarja-Magdaleena Põhikool 6. kl

II kohta jagavad: Birger Urbas „Metsarahu“, Karl Willem Goldberg „Et oleks rahu“. Maarja-Magdaleena Põhikool 6. kl.

III koht Elar Nigula „Et oleks rahu“. Maarja-Magdaleena Põhikool 5. kl.

7.–9. klass

I koht Rosabel Vassil „Et oleks rahu“. Tabivere Põhikool 9. kl.

II koht Karl Henri Kase „Rahu maailmas“. Maarja-Magdaleena Põhikool 9. kl.

III koht Kätlin Käsperi „Et oleks rahu meis kõigis“. Kõrveküla Põhikool 7a. kl. ERIPREEMIA

Nelenora Poolak kirja eest, mida iga sõber sooviks.

KIRJATÖÖDE KATEGOORIA

1.–3. klass

I koht Sebastian Vahermets „Rahu, mida pole igal pool“. Maarja-Magdaleena Põhikool 2. kl.

II koht Mia Maria Teppo „Mõtted rahust“. Kõrveküla Põhikool 2.a kl.

III koht Rasmus Zirnask „Et oleks rahu“. Laeva Põhikool 1. kl.

4.–6. klass

I koht Liisa Jaemaa „Rahu iga inimese südames“. Maarja-Magdaleena Põhikool 6. kl.

II koht Estelle Erme „Et oleks rahu“. Maarja-Magdaleena Põhikool 4. kl.

III koht Elar Nigula „Armastus on tähtis“. Maarja-Magdaleena Põhikool 5. kl

7.–9. klass

I koht Madis Markus „Tuisk“, eripreemia sümbolite, allegooria ja sõnamängu eest. Tabivere Põhikool 9. kl.

II koht Kaarel Kristofer Kerge „Elukett“. Maarja-Magdaleena Põhikool 9. kl.

III koht Elis Maarja Aardevälja „Rahu iseendas“. Tabivere Põhikool 9. kl.

Züriiliige Jaanus Järs märkis oma ettekandes, et eripreemiat siira ja sügava arutlemise eest väärivad kõik vanema astme jutud.

KUNSTITÖÖDE KATEGOORIA

1.–3. klass

I koht Mia Reialu „Hoolime teineteisest“. Kõrveküla Põhikool 2.a kl.

II koht Ekke Mansberg „Rahu ja vaikus“. Maarja-Magdaleena Põhikool 2. kl.

III koht Naomi Urb „Perega koos“. Kõrveküla Põhikool 3. kl.

4.–6. klass

I koht Keiu Tali „Vabadas“, Eripreemia huvitava värvilahenduse ja fantaasiarikkuse eest. Kõrveküla Põhikool 4. a kl.

II koht Chaterine Valge „Päästke hinged“. Eripreemia vahva idee eest. Kõrveküla Põhikool 4. a kl.

III koht Melora Kesvatera „Kosmose rahu“. Kõrveküla Põhikool kl 4. a kl.

7.–9. klass

I koht Miia Liisa Tuvi „Sisemine rahu“. Maarja-Magdaleena Põhikool 9. kl

II koht Mia Rebaste „Rahulik pärastlõuna“. Kõrveküla Põhikool 8. kl.

III koht Kaisa Goldberg „Rahu“. Maarja-Magdaleena Põhikool 9. kl

ERIPREEMIAID

Ekke Mansberg Maalilise maastiku eest

Emily Šrof Julge teemakäsitle eest Remy Nokkur Hea kompositsiooni- ja värvitunnetuse eest

Mia Karmen Kase Fantaasiarikkuse eest

Anna Marie Puuorg Hästi õnnestunud kollaaži ja tervikliku pildi eest.

Luise Märss Suurepärase akvarellitehnika eest

Lee Valli Meeldiva kompositsioonitajuga sooja ja särava töö eest

Täname kõiki juhendajaid laste juhendamise ja töökaid žüriiliikmeid oma aja panustamise eest. Kõikidele osalejatele suur tänu ja edu uutel väljakutsetel. Kohtume järgmisel aastal!

Kõik tulemused ja tööd on välja toodud Maarja-Magdaleena Põhikooli kodulehel www.maarja.edu.ee.

Erasmus+ Tabivere Põhikoolis

Tekst ja foto: Kirsi Tiits, Carola Mandel, Getter Kahar, Ander Sepp, Tabivere Põhikooli 8. klassi õpilased

5.–11. märtsil külastasid Tabivere Põhikooli välismaa õpilased ja õpetajad. Külalisi oli neljast riigist: Bulgaariast, Hispaaniast, Belgiast ja Kreekast, kokku 29. Kokkusaamise teema oli „ECO-logical?“ ehk taaskasutus. Küsimärgiga sellepärast, et koolidelt küsiti: „Kas te olete ökoloogilised?“

Enne külaliste tulekut kaunistasid õpilased koolimaja taaskasutatud riitega. Terve nädal arutleti riiete taaskasutamise teemal.

Nädal algas kogunemisega koolis, kus külalised võtsid vastu koolidirektor Piret Siivelt ja vallavanem Jarno Laur. Ühiselt vaadati kõikide riikide kooliõpilaste tegevust tutvustavaid videoid. Ander ja Getter, külaliste majutajad: „Esimesel päeval alustasime taaskasutuspoe logo, tunnuslause ja põhimõtte loomisega. Päeva lõpus tutvustati külalistele kooli ja kohalikke õpetajaid.

Järgmisel päeval arendasime lõpuni oma taaskasutuspoe äriidee. Lõpetasime ka reklaami tegemise, panime riieele külge hinnad, tutvustasime üksteisele oma poode ja otsustasime, kellele riiete müümisest tulnud raha annetame. Üldiselt läks kõigil äri hästi ja poed osteti peaaegu tühjaks.

Kolmapäeval käisime koos väliskülastajatega Tartus: Eesti Rahva Muuseumis

tutvustasime riiete ajaloo, tegime tiiru Tartu kesklinnas ja külastasime Paranduskeldrit. Seal saime teada, et on võimalik lasta parandada asju alates oma sokkidest kuni arvutini.

Neljapäeval sõitsime koos väliskülastajatega Tallinna. Käisime kõigepealt Humana riiete sorteerimiskeskuses, peale seda suundusime Kiek in de Köki ajaloomuuseumisse. Päeva lõpuks tegime veel ringi Tallinna vanalinnas.

Reedel kogunesime kooli ja vaatasime ühiselt dokumentaalfilmi Reet Ausist, kes on jätkusuutliku disaini labori eestvedaja ja väärtustava taaskasutuse meetodit kasutav disainer. Seejärel mängisime mängu, kus pidime vasta-

ma küsimustele terve nädala sündmuste kohta. Õhtul pidasime pidu koos programmis osalenud õpilaste, õpetajate ja majutajate peredega.“

Küsisime Anderilt ja Getterilt, mida neile selline kogemus andis.

Ander: „Mulle väga meeldis, aga samal ajal oli ka väsitav nädal. Minu kodus ööbinud poiss oli väga tore ja me saime hästi läbi. Talle jäi Eestist hea mulje ja suhtleme edasi ka pärast programmi lõppu.“ Getter: „Mina majutasin üht Kreeka õpilast ja üht Belgia õpilast. Minu meelest on see programm õpetlik ja põnev. Ma sain endale palju uusi sõpru ning parandasin märgatavalt oma inglise keele oskust.“

Lähte Ühisgümnaasiumi vilistlaste pallimängude turniir

Tekst ja foto: Tiit Mauer

18. märtsil peeti Lähte spordihoones traditsioonilist kooli vilistlaste pallimängude turniiri. Ei tea, kas põhjuseks oli soe kevadine ilm või midagi muud, aga osalejaid oli mullusest oluliselt vähem.

Võisteldi meeste korvpallis ja segavõistkondade võrkpallis. Saalihokis seekord mängu ei toimunud.

Meeste korvpallis võistles 3 meeskonda. Võitjaks tuli võistkond Elvi (koosseisus Felix Valdek, Erki Tallmeister, Are Tallmeister, Sven Paabut ja Aivo Elke). Teise koha sai võistkond Tolk ja kolmanda koha Hõljukid. Parimaks 45+ mängijaks tunnustati Kalmer Kaa-

sik ja parimaks korvpalluriks üldarvestuses Are Tallmeister.

Võrkpallis toimus turniir 5 võistkonna vahel. Kindlalt võitis kõik vastased võistkond Mängija (koosseisus Lisett Haidak, Elisabeth Siivelt, Ingela Lehtsalu, Artti Hohensee, Valeeri Ru-

beika ja Meelis Toivonen). Järgnesid võistkonnad Märts, Sats, Õpetajad ja Tiim18. Naistest sai parima mängija auhinna järgmisel nädalal Tartu Ülikool/Bigbanki naiskonnas Eesti MV finaalseeriat alustav Lisette Pihor, meestest aga Enn Kuslap.

Selgusid valla talimängude võitjad

Tekst ja foto: Toomas Rosenberg

Laupäeval, 11. märtsil Kõrveküla Spordihoones peetud Tartu valla talimängude III etapi võistlustel oli kavas talimängude neli viimast spordiala: koroon, võrkpall, meeste 3 x 3 korvpall ja mälumäng.

Koroonas võitsid esikoha meestest Erlend Kesa ja naistest Veronika Täpsi, mõlemad Tabivere Põhikooli võistkonnast. Ka võistkondlikult oli koroonas parim Tabivere Põhikooli võistkond Raadi Lasteaed Ripsik ja Vedu Külaselts võistkonna ees. Meestest osales turniiril 19 ja naistest 10 mängijat.

Meeste 3 x 3 korvpallis osales neli võistkonda. Esikoha võitis Kõrveküla Põhikooli meeskond koosseisus Ott Toomasalu, Eigo Loorius ja Silver Hannus. Teise koha saavutas Spordikooli ja kolmanda koha Raadi Lasteaed Ripsik meeskond.

Võrkpallivõistkondi oli osalemas 10. Väljakul mängis korraka neli mängijat, kellest üks mängija pidi kindlasti olema naismängija. Esikoha võitis spordikooli võistkond koosseisus Margus Pärsik, Gunnar Kallari, Rauno Laumets, Kersti Vaher, Elisabeth Lohman. Teise koha saavutas Lähte aleviku ja kolmanda koha AS Ikodori võistkond.

Mälumängus osales 12 5-liikmelist võistkonda. Mälumängus esitati võistkondadele 30 küsimust: 20 sporditeemalist ja 10 variast. Esikoha võitis Lähte Ühisgümnaasiumi võistkond koosseisus Tiit Mauer, Elve Kaldoja, Teele Tammet ja Karl Marten Loks, kes kogus 46 punkti. Teise koha saavutas

Tartu valla talimängud võitis Tartu Valla Spordikool (keskel direktor Agu Laas), teiseks jäi Tabivere Põhikool (vasakul direktor Piret Siivelt) ja kolmandaks Kastli küla (paremal küla esindaja Valeeri Rubeika)

Koroon võistlused on täies hoos

Tabivere aleviku võistkond 40 punktiga ning kolmanda koha Tabivere Põhikooli võistkond 36 punktiga.

Kolmanda etapi võistlustega selgus ka võistkondlik paremusjärjestus kõikide kolme etapi alade kokkuvõttes. Võistkondliku paremusjärjestuse selgitamisel läks kõigil kolmel etapil kavas olnud üheteistkümnest spordialast arvesse suusatamise ja kaheksa parema spordiala tulemused. Kokkuvõttes kogus kõige rohkem punkte spordikoo-

li võistkond ja saavutas üldvõidu 205 punktiga. Teise koha võitis Tabivere Põhikooli võistkond 199 ja kolmanda koha Kastli küla võistkond 183 punktiga. Teised võistkonnad kogusid punkte järgmiselt:

Lähte alevik 172, Raadi Lasteaed Ripsik 167, Vallavalitsus 160, Kõrveküla Põhikool 137, Tabivere alevik 137, Vedu Külaselts 131, Lähte Ühisgümnaasium 105, Äksi alevik 100 punkti. Kokku osales 22 võistkonda.

Tartu vald võitis Tartumaa talimängud

Tekst ja foto: Toomas Rosenberg

Jaauari lõpus malevõistlusega alanud ja aprilli alguses meeste korvpalliga lõppenud Tartumaa 2023. aasta talimängudel oli kavas kümme spordiala, millest üldvõitja selgitamiseks liideti seitsme parema spordiala kohapunktid.

Tartu vald osales ainukese omavalitsusena kõikidel spordialadel. Võistkondlik esikoht võideti kabes, lauatenises, meeste korvpallis ja sangpommis, teine koht males, suusatamises, discgolfiga ja meeste võrkpallis ning neljas koht saavutati mälumängus ja Kreeka-Roo-

ma maadluses.

Esikoha võitnud Tartu valla kabevõistkonnas mängisid Kaarel Ots, Ago Vooremäe ja Riina Januška. Lauatenises võitis meestest individuaalse esikoha Erlend Kesa ning sangpommis oli parim Andres Metjer kuni 85 kg kehakaalus.

Meeste korvpallis, kus osales seitse omavalitsuse võistkonda, võitis esikoha Tartu valla meeskond Elva ja Kambja valla ees. Võidukas meeskonnas

mängisid Ott Toomsalu, Robert Sepp, Ander Peiponen, Keiro Ainsalu, Sepo Hiimäe, Joosep Altoja, Gerd Prants, Elari Asi, Sten Jõgi, Ott Laius, Indrek Kaarmäe, Urho Juhansoo, Janar Arst, Henri Lehtsaar ja Roland Olesk. Võistkonna treeneriks oli Mairo Padar.

Murdmaasuusatamises võitsid Tartu valla suusatajad individuaalse esikoha meestest Hugo Johannes Nurk ja naistest Kätlin Kukk. Meeste ja naiste 40+ vanuseklassis võitsid hõbemedalid Alar Kivil ja Heleri Kivil. Võistkondlikult võitis suusatamise Tartu linn, Tartu ja Kambja valla ees.

Discgolfis võistkondliku teise koha saavutanud Tartu valla võistkonnas

olid parimad meestest Toomas Naaber, kes võitis MPO võistlusklassis esikoha, ja Tanel Pajo teise koha MA40 võistlusklassis. Naismängijatest võitis kolmanda koha Tiina Kaasik. Discgolfis oli parim võistkond Kambja vallast.

Võistkondliku teise koha võitsid ka Tartu valla maletajad koosseisus Pavel Vorobjov, Karl Mattias Kokk ja Karmen Viikmäe. Esikoha võitsid Tartu linna maletajad. Kreeka-Rooma maadluses võitis Tauri Lill esikoha kehakaalus kuni 97 kg, Ken-Erik Filatov võitis pronksmedali kehakaalus kuni 45 kg. Meeste võrkpallis osales Tartu vallast neli meeskonda. Teise koha võitis Tartu valla esindusvõistkond Margus Pä-

rsiku juhendamisel. 11. koha saavutas Tartu vald/Lähte meeskond, 14. koha Kõrveküla ja 15. koha Koogi meeskond, kokku osales 17 meeskonda.

Neljanda koha saavutas Tartu valla mälumängu võistkond koosseisus Ülar Loks, Lauri Naber, Elve Kaldoja ja Hardo Lilleväli. Esikoha võitis Luunja valla I võistkond Kambja ja Elva valla ees.

Seitsme parema spordiala kohapunktide liitmisel kogus kõige enam punkte Tartu vald 131, teise koha võitis Tartu linn 117 ja kolmanda koha Luunja vald 111 punktiga. Järgnesid Elva vald 103, Kambja vald 94, Kastre vald 81, Peipsiääre vald 62 ja Nõo vald 59 punktiga.

TURVALISUS

Iga säde kätkeb endas suur tulekahju ohtu

Tekst ja foto:

Marek Kiik, Päästemeeti kommunikatsioonijuht

Eelmisel aastal said Lõuna-Eesti päästjad 170 väljakutset seoses lõkete, grillide või põleva prügiga, mis ohustasid ümbrust süüdata. Õnneks suudeti sel põhjusel tekkivad suuremad hoonepõlengud siin mullu ära hoida, metsa- ja maastikupõlenguid tuli aga päästjatel kustutada 153 väljakutsel.

Iga lõkkepõletaja või grillija peab tagama ümbruse ohutuse ise, muidu võib õdus lõkkepõletamine lõppeda suurte varaliste või looduskahjude ja tagatipuks rahatrahviga. „Käesolevast kevadest hakkavad päästemeeskondade juhid tuleohutusnõuete vastu eksijaid lühimenetluse korras tihedamalt trahvima,“ hoiatas Lõuna päästeteskuse ennetusbüroo juhataja Arvi Uustalu. „Summa, mis ohutusnõuete eiramise eest lühimenetluse korras välja tuleb käia on 40 eurot.“ Uustalu lisas, et tõsisemaid rikkumisi menetlevad ohutusjärelvalve inspektorid, kelle määratud trahvisummad võivad olla oluliselt suuremad.

Lühimenetluse korras määratud trahv on mõjutusvahend, millega elanikke ohutusnõuete täimisele suunatakse, et ennetada kahju tekkimisist nende varale või loodusele. Karistusregistris selline trahv ei kajastu. Raskemaid rikkumisi menetlevad väärteto korras ohutusjärelvalve inspektorid, kelle määratud trahvisummad ulatuda kuni

1200 euroni. Ohutuse tagamise kõrval on oluline silmas pidada, et lõkkesse tohib panna ainult värvimata ja immutamata puitu, pappi, paberit või haljastusjätmeid. Muust prügist vabanemiseks lõke kuidagi ei sobi. Sõltuvalt omavalitsuse reeglitest võivad nõuded lõkkepõletamisele ja selle ohutuse tagamisele olla tuleohutuse seaduse nõuetest rangemad. Omavalitsuse kodulehel tasub seepärast heakorra ja jäätme käitluse eeskirjadega lähemalt tutvust teha.

Lõkkest või grillimisest lennanud sädemest võib hooletuse tõttu saada kurbade tagajärgedega hoonepõleng või ulatuslik loodustulekahju. Selle ära hoidmiseks **PEA MEELES!**

LÕKKEPÕLETAMISEL:

- Jälgi, et lõke oleks hoonetest, metsast ja põlevmaterjalist ohutus kauguses. Ohutu kaugus sõltub eelkõige lõkke suurusest ja vähim ohutu kaugus iga suguse lõkke puhul peab olema 8 meetrit. Meeste puhul teeb see umbes 10 sammu, naiste puhul ligi 13 sammu.
- Tuulise ilmaga ära lõket süüta. Ka vaiksema tuule puhul jälgi selle suunda, et sädemed ei langeks hoonetele või kuivanud taimestikule.
- Lõkkekoha ümbrus tuleb puhastada

Päästjad kulu kustutamamas

põlevmaterjalist ja kulust, et tuli ei leviks taimestikule või turbapinnasesse. Hea mõte on lõkke jaoks kaevata madalam koht, et lõkkeaseme põhjaks jääks tulekindel muld, savi või liiv. Lisaks on kasulik lõkkease ümbritseda mittepõleva pinnase näiteks mulla, liiva või kividega.

• Lõkkel tuleb hoida silma peal ja valvata, et tuli ümbrusele ei leviks. Selleks peavad lõkke juures olema esmased kustutusvahendid, milleks sobib veega täidetud ämber, tulekustuti või survestatud voolik.

• Mitte mingil juhul ei tohi põletada lõkkes prügi või kemikaalidega töödeldud puitu, milleks on näiteks mööbli osad. See reostab meie ühist elukeskkonda ning on seadusega keelatud.

• Enne kui lõkkeaseme juurest lahkud, veendu, et lõke on kustunud või kustuta see ise. Uuesti süttimise vältimiseks kalla lõkkease veega üle või kata see pinnasega.

• Tuleohutusosalast infot saad lisaks küsida riigiinfo telefonilt 1247.

• Pea meeles, et kulu ja roostiku põletamine on aastaringelt keelatud!

LÖKKE TEGEMISEL METSAS:

- Metsas tohib lõket teha selleks ette valmistatud ning tähistatud kohtades. Vaata täpsemalt, kus asuvad RMK lõkkeplatsid.
- Lõkke tegemisel tasub kindlasti eelstada kattega lõkkekohti, sest soojal ja kuival suvepäeval on tuli metsas väga kiire levima.

GRILLIMISEL:

- Enne grillimise alustamist veendu, et grill on töökorras. Kui gaasi- või elektrigrill vajab remonti, lase seda teha spetsialistil.
- Korterelamu üldpindadel grillimine tuleb kokku leppida ühistuga.
- Grillseadme ohutu kauguse valimisel lähtu kasutusjuhendist.
- Kasutusjuhendi puudumisel paiguta

grillseade kohta, kus selle kasutamine ei tekita ümbritsevatele hoonetele, põlevmaterjalidele ja taimeestikule tulleohtu.

- Eelista lõkkekohale kehtivat vähimat ohutut kaugust, milleks on 8 meetrit.
- Rõdul ja terrassil tohib kasutada ainult sellist grilli, mille kasutusjuhend seda lubab.

Piirkonnapolitseinik: tõuksid on peagi tagasi tänavatel – olgem üheskoos tähelepanelikud ja teadlikud

Roomet Ruunik, Tartumaa piirkonnapolitseinik

Kevade saabumisega tulevad tänavatele tagasi ka mullu suure hooga populaarsust kogunud elektritõukerattad. Paraku toob tõukside liikluspilti saabumine nobeda ja vaevata sõidu kõrval kaasa ka hulga uusi ohte ning hoolimatu liikluskultuuri.

Politseitöös näeme kahjuks, et meie praegune tõuksikultuur on sarnane 90ndate Eesti liikluskultuuriga, kus kihutati, ei kantud turvavööd, sõideti joobes peaga, pargiti suvalistes kohtades ja nõnda edasi. Samad probleemid, mis olid toona liikluses, on täna 30 aastat hiljem aktuaalsed ka tõuksidega. Paraku tuleb nentida sedagi, et senised meetmed nagu ennetamine ja hoiatamine ei ole olnud piisavad ning nüüd peab tõuksikultuur muutuma ja arenema hakkama. Nii tuleb ka politseinike jaoks tänavune tõuksihoogaeg teistsugune – aitab hoiatamisest ning iga tõuksijuht peab arvestama, et kui paned tõukerattaga sõites ohtu end ja teisi, paned toime muid liiklusrikumisi, siis neile järgnevad ka tõsised tagajärjed

Tõuksiga äärekiivisse või vastu mõnda sõidukit

Enamik elektritõukerattastega toimunud õnnetused on ühesõidukiõnnetused ehk kukkumised, kus mingil põhjusel kaotatakse tõukeratta üle juhitavus. Sagedased on ka juhtumid, kus elektritõukerattaga sõidetakse ootamatult sõiduteel liikuvale autole ette või külje pealt sisse. Kokkupõrked sõiduautodega toimuvad tihti just ülekäiguradadel, kus autojuhil ei jää tavaliselt aega reageerimiseks ega peatumiseks, kuna tõuksi liikumine kõnriteelt autoteele on ootamatu ja kiire.

Seejuures ei teadvusta juhid, et neil ei ole kergliikuriga ülekäigurada ületades eesõigust või ei veenduta ristmikke ületades piisavalt enda turvalisuses ja ei võeta hoogu maha.

Ka tõuksijuht peab olema kaine

Kukkumiste põhjuseks on enamasti näiteks suur sõidukiirus, valed sõiduvõtted, ootamatu takistus teel või alkoholihoov. Kergliikurite peamine häda on väikesed rattad ja ebatasase tee korral võib sõitja kergelt kukkuda. Seejuures näitab statistika, et umbes 30% kõigist õnnetusse sattunud kergliikuri juhtidest on olnud alkoholihoov ja nende osalusel toimunud õnnetused on tavaliselt kukkumised. Alkoholi tarvitatud kergliikurijuhid sattusid õnnetustesse enamasti õhtustel ja varahommikustel tundidel, enim nädalavahetuseti. Siinkohal tasub meelde tuletada, et alkohol ei käi kokku ühegi sõiduki juhtimisega – ka tõukerattast tuleb juhtida kaine peaga. Kuna alkohol mõjutab inimese mootorikat ja häiritud on tavapärane koordineatsioon, siis on alkoholi tarvitatud inimesel suur tõenäosus kergliikuriga sõites kaotada juhitavus, kukkuda või sattuda õnnetusse. Seda tõestab ka statistika, sest enamus joobes juhtidega toimunud kergliikuriõnnetustest on kukkumised. Kahjuks kipuvad liiklajad seda lihtsat põhitõde unustama ja seavad ohtu nii enda kui ka kaasliiklejate elud.

Kiiver pähe ja sõiduvahendil vaid üks

Samuti ei kanna paljud tõuekrattajuhid jätkuvalt kiivrit, mistõttu on tõukeratturitega juhtunud õnnetuste puhul vigastused sageli tõsised. Küll

aga ütleb seadus, et kuni 16-aastastele kergliikurijuhtidele on kiiver lausa kohustuslik. Just kiiver võib raskemate õnnetuste puhul päästa inimese elu ja on helkuri kõrval üks odavamaid elukindlustusi!

Tänavapildis tuleb politseil aga kõige sagedamini sekkuda olukordadesse, kus elektritõukerattaga sõidab korraga kaks inimest. Kahekesi on kergliikur tunduvalt halvemini juhitav ja paha tihti on ka õnnetused seetõttu kergemini juhtuma. Seejuures on väga oluline mõista, et kõik liikluses osalejad saavad anda panuse turvalisusesse ja teha endast oleneva, et õnnetust ei juhtuks – käitagem liikluses arvestavalt, liikleme kainelt ja olgem hoolsad!

Möödunud aastal oli inimvigastustega liiklusõnnetuste hulk viimaste aastate suurim – politseis registreeriti ühtekokku 1697 kannatanuga liiklusõnnetust, nendes sai vigastada 1920 ning hukkus 50 inimest. Liikluses vigastatute arv tõusis eelkõige tõuksiõnnetuste tõttu, mis viitab kergliikurite kasvavale riskile Eesti liikluses.

Sina juhid! Tee seda õigesti:

- Sõida alati kaine peaga!
- Kergliikuril sõida alati üks!
- Vähenda alati jalakäijate läheduses kiirust!
- Kanna sõites kiivrit! (kohustuslik alla 16-aastastele)
- Sõida paremal teepool!
- Ületa sõidutee jalakäija kiirusel!
- Pargi teistega arvestavalt!

TEENUSED

Viljapuude lõikus. Info tel 5394 2369.

Müüa soodsa hinnaga punased ahju tellised 350 tk, kreissaag 3 kw mootor, vasktorud läbimõõt 28 mm, 5 m pikad, profimootorsaag 42 kuubikut, vin kelraud 50x50x2,2 m 4 tk, Audi 100 74 kw, 91. a masin, täiesti töökorras, hoitud. Info 5218587. Asuvad Tabiveres.

Müüa lõhutud küttepuid. Info tel 5345 7403 ja 5340 3583.

Liiv, kruus, killustik transpordiga koorem kuni(30 tonni). **Veoteenus** poolhaagis- kalluriga ja raskeveo treileriga (kandevõime kuni 25 tonni, hüdrauliline vints, pikad pealesõiduteed). Info: andruseveod@gmail.com tel 511 1832. Tartu vald, Laeva.

**Tänavakivi ja äärekivi paigaldus.
Septikute paigaldus
Drenaazi ja kanalisatsiooni ehitus**

Tel 5564 9350.

E-post: info@rohelineheakord.ee

- * Aiad
- * Väravad
- * Automaatika
- * Varjualused
- * Terrassid

**LISAKS PAKUME 1.7T
EKSKAVAATORIGA KAEVE - JA
PUURIMISTEENUST!!!!**

VÕIMALIK TEHNIKAT RENTIDA!

Marko Kivisild
marko@aiabc.ee
Gsm: +372 585 16 323
www.aiabc.ee

Head aeda!

**karu ahjud
pottsepatööd**

Ahjud, pliivid, kaminad, korstnad.

Ehitus ja remont. Tel: 51463888.

E-post: info@karuahjud.ee

MULD

N	1,23	%
C	17,6	%
pH	5,8	
P	1,2	mg/100g
K	8,4	mg/100g
Ca	750,8	mg/100g
Mg	93,0	mg/100g

Müüa toitaineterikast mulda/komposti. Tegemist on vanade kalakasvatustiikide setetega. Sellest tulenevalt on muld pestitsiidide-, insektsiidide- ja umbrohuvaba. Sobib mahevijeluseks. Hind algab 12EUR/m³. Laadimine hinnas sees. Erikaal hetkel umbes 850kg/m³. Kohalevedu kokkuleppel. Ladustatud Kaiavere külas Tartumaal. Helistada ette 57859915.

Luulekevad 2023

Ootame kõigilt luulehuvilistelt mistahes teemadel võistlusluuletusi (soovitavalt 5–6) **15. maini** e-posti aadressil intuitiiv@gmail.com Õpilastel palume teada ka kooli ja klassi või kursuse, täiskasvanuil vanuse ja elukutse. Kõigi vähemalt II voo-ru jõudnutega võtame ühendust ning paremiku luuletustest avaldame trükis luulevihikuna.

Eesti Luuleklubide Liit

Vasula Lihapood otsib:

Raamatupidaja abi - sekretäri

Info: tanel@vasula.ee
või tel 5551 5146

SeiCom
AKNAD UKSEID FASSAADID

Tule meile tööle!

Otsime oma meeskonda

TURUNDUSSPETSIALISTI

Sinu peamised tööülesanded on:

- turunduskampaaniate ja -tegevuste planeerimine ja elluviimine
- turundusmaterjalide koostamine
- kodulehe ja e-poe haldamine ja arendamine; Google'i ja Meta kampaaniate teostamine ja analüüs (koostööpartnerite abiga)
- sotsiaalmeedia kanalite haldamine
- tootearenduses osalemine ja tootedokumentatsiooni haldamine
- ettevõtte ühisürituste ja messide osalemise korraldamine

Omaltpoolt pakume:

- täistööajaga töökohta kiiresti arenevas ettevõttes
- ametialaseid arengu võimalusi
- konkurentsivõimelist töötasu ja sõidu-kompensatsiooni
- ambitsioonikat, kompetentset ja toetavat tiimi
- ühisüritusi ja koollitust

Oled sobiv kandidaat, kui:

- oled tehnilise taibuga, süstemaatiline, loov ja uudishimulik
- oled eelnevat töökogemust turundusvaldkonnas
- oled tuttav WooCommerce'ga, WordPressi ja sotsiaalmeedia kanalitega
- oled osav projektide juhtimises
- valdad väga heal tasemel eesti ja inglise keelt

Tööaeg: E-N 8.00-17.00,
R 8.00-16.00

Töökoht: Äksi alevik, Tartumaa
(linnapiirilt ca 10 minutit sõitu)

Lisainfo: tel +372 526 6460

Kandideerimiseks saada elulookirjeldus meilele priit@seicom.ee

SeiCom on Eesti kapitalil põhinev ettevõtte, kus toodetakse PVC-, puit- ja alumiiniumaknaid, -uksi ja -fassaadisüsteeme. Uuri lisaks: www.seicom.ee

KRESSI TALU TAIMEMÜÜK

**Head taimehuvilised! Oleme avatud alates 1.maist E-P 10.00-20.00.
Aprillis saab meid külastada etteteatamisega.**

Valik on mitmekesine: võorasemad, sarvkannikesed, amplitaimed, maitsetaimed, köögiviljataimed, maasikad, suvelilled, begooniad, amplid jne.

Jälgi infot Facebooki lehelt: Kressi talu

Meiliaadress: kressi.talu@gmail.com

Tel: 53541425

Asukoht: Kressi, Voldi küla, Tartu vald, Tartumaa

KINNISVARABÜROO

Müü oma
kinnisvara
meiega

Maaklerteenused | Õigusabiteenused |
Hindamisteenused

*372 51 789 62
info@kotokv.ee
www.kotokv.ee

Lähte Ühisgümnaasium võtab kooli sööklasse tööle KOKA.

Lisainfo tel 5342 4875.

Kandideerimiseks palume esitada
dokumendid e-posti aadressil:
poolakeseanne@gmail.com

KODUPAIGA KOOL 335
TABIVERE KOOL 50

TABIVERE PÕHIKOOL

**Ootame vilistlasi ja endisi töötajaid
Tabivere kooli 50. aastapäeva tähistamiseks
20. mail 2023**

Koolimajas:
15:00 koolimaja avatud, näitused, registreerimine
16:00 klassijuhataja tund

Tabivere Rahvamajas:
18:00 kontsert-aktus
19.30 lendude pildistamine rahvamaja ees
19.30 direktori vastuvõtt kutsetega külalistele
20:00 vilistlasõhtu ansambliga Tuulebant

Osalustasu eelregistreerimisel 25.-
(hiljemalt 15. maiks Tartu Vallavalitsuse a/a nr
EE232200221031405424 selgitus Tabivere kool,
lõpetamise aasta, kui soovid peol tagada istekohta
lauas, siis pane lisaks märksõna laud,
Näide: Tabivere kool, 2002, laud)
Kohapeal on 35.-

Lisainfo 5213751 või
piret.siivelt@tabivere.edu.ee

Palju õnne pisipõnni sünni puhul!

MIRELL PAJU	07.03.2023
HENDRIK ISSAK	08.03.2023
MATEUS ARNON	
LESSA MORAES	09.03.2023
GRETE LIIS LAEV	14.03.2023
KARLOS TAMMET	24.03.2023
ROOSI SAAR	25.03.2023
LISELL HORDO	30.03.2023
CARLOS PILLE	31.03.2023

Õnnitleme Heiki Nikkineni

65. sünniaastapäeval

Jäagu ootus ja jäägu lootus,
läinud aastad need unusta sootuks.
Elagu rõõm nii päeval kui ööl,
et korda läheks kõik su soovid!

Õnnitlevad: Lapsed,
lapselapsed ja abikaasa.

Vastuvõtt 1. klassi 2023/2024

1. septembril 2023. aastal Tabivere Põhikooli 1. klassi
astuvate laste (lapsed, kes on 1. oktoobriks 2023 saanud
7-aastaseks) dokumente ootame aadressile kool@tabivere.edu.ee või võetakse
vastu kooli kantseleis E-N kl 9.00-16.00, R kl 9.00-14.00.
Juunikuust dokumentide vastuvõtt kl 9.00-13.00.

Vajalikud dokumendid:

- avaldus vastaval blanketil kooli kantseleis ja kodulehel www.tabivere.edu.ee
- koopia tervisekaardist (saab perearsti käest – selleks on vaja käia lapsega perearsti vastuvõtul);
- lapse sünnitunnistus;
- lapsevanema isikut tõendav dokument;
- lapse koolivalmiduse kaart selle olemasolul.

Leili Peterson 91!

Endel Sõster 81!

Aasta aasta järel möödub,
noorus tagasi ei pöördu.
Mis jäi maha - on sinu rikkus
Palju õnne! Elul pikkust!

Laeva pensionäride selts.

Meie hulgast lahkunud

JAAN NAGEL

09.11.1948–06.03.2023

JANNO TOBRELUTS

22.01.1950–12.03.2023

ANNA FOKINA

12.02.1922–13.03.2023

KALEV KIVIRAND

08.07.1944–22.03.2023

KALJO TALUSSAAR

19.06.1928–26.03.2023

VASSILI LASTOVETSKI

01.01.1952–28.03.2023

LEMBIT ASULA

11.10.1932–30.03.2023

REIN PÖDER

18.02.1940–04.04.2023

KALJO TALUSSAAR

Mälestame seltsi auliiget ja avaldame
kaastunnet lähedastele.

Maarja-Magdaleena Maarahva Selts

Meie sügav kaastunne
Annele, Kasparile ja Kristole
kalli abikaasa ja isa

HILLAR KALDI

lahkumise puhul.

Nõela küla elanikud

Mälestame endist kauaaegset
raamatukogu juhatajat

KARIN EVIKUT

ja avaldame kaastunnet omastele.

Vedu raamatukogu lugejaskond.

Kallis Maie!

Säragu õnnetähed su elu kiirteel!
Õnnitleme juubilari!

Kaie, Malle, Madli, Helma.

Dmitry, Vete, Merike!

Olgu kuldne elurada
teie tulevikuks.

Paistku õnnerikas päike
hästi soojalt kaua veel!

Õnnitleme!

Maarja-Magdaleena Maarahva Selts

APRILL

- 26.4 kell 12 Muuseumituur lastele
 26.4 kell 17.30 ERMi hõimuklubi
 26.4 kell 19 Etendus „Ohtlik meetod“
 27.–28.4 kell 10–15 ERMi koolivaheajalaager „Kevad täies hoos!“
 28.4 kell 12 Muuseumituur lastele
 29.4 kell 16 Puhkpilliorkester Tartu 75 „Setu rapsodia“ TASUTA!
 30.4 kell 14 Kuraatorituur näitusel „Sõnumid kolmnurgas“

MAI

- 3.5 kell 19 5MIINUST & Puuluup
 4.5 kell 14 Näitleja Karin Raski kohtumine gümnaasiuminoortega jätkusuutliku disaini teemal
 4.5 kell 20 SÄM. Debüütalbum
 6.5 kell 11 Kuraatorituur näitusel „Nelja jalaga maa peal. Eesti talutool“
 11.5 kell 9 Maalehe eakate festival
 13.5 ERM Raadil 100 TASUTA!
 13.5 kell 19 Priit Pihlap 65 ja Indrek Kalda „50 aastat laval“
 14.5 Emadepäev ERMis TASUTA!
 16.5 kell 17 Kuraatorituur näitusel „Nelja jalaga maa peal. Eesti talutool“
 20.5 kell 11 ERMi Sõprade Seltsi üldkoosolek
 20.5 Muuseumiöö
 21.5 kell 16 Regilaulutuba TASUTA!
 21.5 kell 17 Kuraatorituur „Ilu ja sündsus“ näitusel „Õige keha, vale keha?“ ja Kaisa Lingi kontsert

AVATUD NÄITUSED:

- ◆ „Õige keha, vale keha?“
- ◆ „Nelja jalaga maa peal. Eesti talutool“
- ◆ „Sõnumid kolmnurgas. Näitus Eesti XX sajandi suveniirrätkitustest“
- ◆ Kursi Koolkond
- ◆ Anu Raua kunstikogu *alates 18.5.*

TARTU VALLA KULTUURIKALENDER

Ajas muutuv kultuurikalender on leitav aadressil: www.kultuurikava.ee
 NB! Kõik soovijad saavad oma sündmuse kalendrisse ise märkida. Loo konto, logi sisse ja lisa sündmus! Siis ei ole vaja eraldi Kuukirjale sündmusest märku anda.

APRILL – MAI 2023

Jääaja Keskuses Eesti Loodusmuuseumi külaliskäsitlus „Isad ja pojad“, trepigaaleriis **Urmas Tartese makrofotode näitus**. Tulevikuteemade korrusel näitused „Mõjukas materjal“, „Kas ehitame rehvitorni Kuule?“, „Eestlane... põlvine rikas“

Vedu raamatukogus koguneb kaks korda kuus hommikuti emmede grupp koos oma väikeste põnnidega. Järgmise kohtumise aega vaata Vedu raamatukogu Facebooki lehelt või küsi Raelilt tel 5903 5113.

1. mai Kell 11.00 **Lähte Taaskasutuslaad 2023** Lähte Noortekeskuses.

3. mai Kell 13.00 Lähte Ühisraamatukogu matk „**Liigume ja teeme ära**“. Liigume pärimuslugude saatel Äksi raamatukokku. Info tel 749 4269.

4. mai Kell 17.00 **Värvirõõmus siidisall** Õhina Õpitoas. Õpime siidisalli tegemist. Osalustasu 29.- Reg. end e-posti aadressil: krista@ohinaopituba.ee

5. mai Kell 18.00 Tabivere Rahvamajas **Andrus Kivirähki komöödia mononäidend "Aabitsa kukk"**. Pilet 20.20-22.20 eurot.

6. mai Üle-Eestiline **Teeme ära! Talgupäev** (17.04 seisuga reg. talgud Tartu vallas). **Koristustalgud Palalinnas**, Lähdel, kell 10.00 **Erala-Võibla-Sojamaa külatee talgud**, kell 10.00 **Uku talgud**, kell 10.00 **Talgud Hansu talus**, kell 11.00 **Saadjärve koristustalgud**, kell 11.00 **Äksi Vabadussamba talgud**, kell 11.00 **Äksi mänguväljaku talgud**, kell 11.00 **Tabivere ranna heakorra talgud**.

13. mai kell 10.00 **Koogi küla talgud**.

6. mai Kell 8.00 **Väljasõit Sibulateele** koos Õhina Õpitoaga. Hind 25.-/22.-
 Registreerimine: info@ohinaopituba.ee

11. mai Kell 18.00 **Emadepäev Vedu raamatukogus**. Külaliskäsitlus pereterapeut ja psühholoog Karita Kibuspuu.

13. mai **Äksi kevadkontsert** Äksi segakooriga. Info Äksi raamatukogust.

13. mai Kell 16.00 Tabivere Rahvamajas **Valgre 110**. Fred Rõigas esitab Raimond Valgre laule, saates end ise klaveril ja kitarril. Üritus on tasuta!

13. mai Kell 16.00 **Vedu perepäev Uustalus**. Aardejaht, Piibli lugu, ponisõit, loomade külastus, kingitused kuni 10-aastastele.

14. mai Kell 10.00 **Äksi rohelaat – kastist välja!** Rohelist eluviisi propageeriv kevadlaad Äksi Kivipargis. Info Äksi raamatukogust.

14. mai Kell 16.00 **Emadepäeva kontsert Mari Jürjensiga** Laeva Kultuurimajas. Pilet 13.-, sooduspilet 10.- ja sülelaps tasuta. Samal päeval 15.-

16. mai Kell 16.00 **Maalikunst: akrüüli valamine** Õhina Õpitoas. Juhendab kunstnik Marika Maramaa. Osalus 12.-, reg. info@ohinaopituba.ee

16. mai Kell 17.30 **Ajalooline jalutuskäik Viivi Rohtlaga** Lähte Palalinnas ja linnuse juures.

16. mai Kell 19.00 **Päikeseloojang Lauri Õunapuuga**. Luuletaja Christian Kannikesele pühendatud jutuõhtu Jääaja Keskuse parvel. Pilet 20.-

17. mai Kell 15.00 Kohtub Elistvere Raamatukogus lugejatega **kirjanik Anneli Lamp**.

20. mai Kell 11.00 **šokolaadist maiustuste töötuba** Õhina Õpitoas. Juhendaja Kaiu Hanson. Osalus 12.-, reg. info@ohinaopituba.ee

20. mai **Tabivere kooli 50. aastapäev**

20. mai Kell 19.00 **Ansambel Laine kontsert** Maarja-Magdaleena Rahvamajas. Kohvik. Pilet 15.-/12.-. Lisainfo 520 5906.

21. mai Kell 10.00-15.00 **Maarja-magdaleena kevadlaad**.

21. mai **Uuskasutuskeskuse kaubik peatub** kell 11-12 **Raadil Ripsiku lasteaia juures**, kell 13-14 **Kõrvekülas Coop kaupluse parklas**.

24. mai Kell 12.00 Iga kuu viimane kolmapäev ürituste sari **eakate tund Tammistu Raamatukogu-Külakeskuses**.

■ TAMMISTU ■ MAARJA-MAGDALEENA ■ TABIVERE ■ ÄKSI
 ■ LÄHTE ■ LAEVA ■ ELISTVERE ■ VEDU ■ KÕRVEKÜLA